

Трећи разред

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

- Унапређивање језичке и функционалне писмености;
- Стицање и неговање језичке и књижевне културе;
- Оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела;
- Афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика;
- Развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

- Ученик има знања из области српског језика и српске и светске књижевности.
- Влада усменом и писаном комуникацијом: говори и пише поштујући књижевнојезичку норму, уобличава логичан и стилски складан говорени и писани текст, разуме и критички промишља оно што прочита, има развијен речник.
- Чита, доживљава и тумачи књижевно дело; користи читање да боље разуме себе и друге и свет око себе;
- Прочитао је најважнија књижевна дела из националне и светске културне баштине.
- Има навику и потребу да развија говорну и читалачку културу, како ради сопственог усавршавања тако и ради очувања и богаћења националне културе.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

ЈЕЗИК

Основни ниво:

Има основна знања о томе шта је језик уопште и које функције има; поштује свој језик и поштује друге језике. Зна основне податке о дијалектима српског језика и о дијалекатској основи књижевног језика; подједнако цени екавски и ијекавски изговор као равноправне изговоре српског књижевног језика; има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба. Има основна знања о гласовима српског језика; познаје врсте и подврсте речи, примењује језичку норму у вези са облицима речи и у вези са њиховим грађењем; правилно склапа реченицу и уме да анализира реченице грађене по основним моделима. Има основна знања о значењу речи; познаје најважније речнике српског језика и уме да се њима користи. Уме да износи властите ставове говорећи јасно и течно, поштујући књижевнојезичку норму и правила учтивости; има културу слушања туђег излагања. Овладао је складним писањем једноставнијих форми и основних жанрова (писмо, биографија, молба, жалба, захтев, ПП презентација и сл.), користећи компетентно оба писма, дајући предност ћирилици и примењујући основна правила језичке норме. На крају школовања саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада.

Средњи ниво :

Има шира знања о језику уопште и основна знања о језицима у свету, њиховој међусобној сродности и типовима. Зна основне особине дијалеката српског језика и основна правила екавског и ијекавског изговора. Има шира знања о гласовима српског језика; зна правила о наглашавању речи и разликује књижевни од некњижевног акцента; има шира знања о врстама и подврстама речи, њиховим облицима и начинима њиховог грађења; познаје врсте реченица и анализира реченице грађене по различитим моделима. Има богат речник и уме да употреби одговарајућу реч у складу са приликом; усмерен је ка богаћењу сопственог речника. Изражајно

чита и негује сопствени говор. Саставља сложеније писане текстове о различитим темама поштујући језичку норму. Користи стручну литературу и пише складно извештај и реферат.

Напредни ниво:

Има детаљнија знања о језику уопште и детаљнија знања о граматици српског језика (акцентима, саставу речи, значењу падежа и глаголских облика, структури реченице); познаје структуру речничког чланка. Говори о одабраним темама као вешт говорник; пажљиво слуша и процењује вербалну и невербалну реакцију свог саговорника и томе прилагођава свој говор. Складно пише есеј, стручни текст и новински чланак доследно примењујући књижевнојезичку норму.

КЊИЖЕВНОСТ

Основни ниво:

Редовно чита књижевна дела из обавезног школског програма, зна значајне представнике и дела из светске и српске књижевности. Укратко описује своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела. Уочава и наводи основне поетичке, естетске и структурне особине књижевног и неуметничког текста погодног за обраду градива из језика и књижевности; уме да их именује и илуструје. Разуме књижевни и неуметнички текст: препознаје њихову сврху, издваја главне идеје текста; прати развој одређене идеје у тексту; наводи примере из текста и цитира део/ делове да би анализирао текст или поткрепио сопствену аргументацију; резимира и парафразира делове текста и текст у целини. Издвојене проблеме анализира у основним слојевима значења. Основне књижевне термине доводи у функционалну везу са примерима из књижевног текста. Разуме зашто је читање важно за формирање и унапређивање своје личности, богаћење лексичког фонда. Развија своје читалачке способности. Разуме значај књижевности за формирање језичког, литерарног, културног и националног идентитета. Схвата значај очувања књижевне баштине и књижевне културе.

Средњи ниво:

Тумачи књижевна дела из обавезног школског програма и поседује основна знања о књижевноисторијском и поетичком контексту који та дела одређује. Самостално уочава и анализира значењске и стилске аспекте књижевног дела и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. Разуме и описује функцију језика у стваралачком процесу. У тумачењу књижевног дела примењује адекватне методе и гледишта усклађена са методологијом науке о књижевности. Познаје књижевнонаучне, естетске и лингвистичке чињенице и уважава их приликом обраде појединачних дела, стилских епоха и праваца у развоју српске и светске књижевности. На истраживачки и стваралачки начин стиче знања и читалачке вештине, који су у функцији проучавања различитих књижевних дела и жанрова и развијања литерарног, језичког, културног и националног идентитета. Има изграђене читалачке навике и читалачки укус својствен културном и образованом човеку. Примењује сложене стратегије читања. Мења аналитичке приступе за које оцени да нису сврсисходни. Процењује колико одређене структурне, језичке, стилске и значењске одлике текста утичу на његово разумевање.

Напредни ниво:

Анализира поетичке, естетске и структурне одлике књижевног текста. Поуздано позиционира књижевни текст у књижевнотеоријски и књижевноисторијски контекст. Примењује одговарајуће поступке тумачења адекватне књижевном делу и њима сагласну терминологију. Користи више метода и гледишта и компаративни приступ да употпуни своје разумевање и критички суд о књижевном делу. Самостално уочава и тумачи проблеме у књижевном делу и своје ставове уме да аргументује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста. Критички повезује примарнитекст са самостално изабраном секундарном литературом. Самостално одабира дела за читање према одређеном критеријуму, даје предлоге за читање и образлаже их. Познаје и примењује начине/стратегије читања усаглашене са типом текста (књижевним и неуметничким) и са жанром књижевног дела. Разуме улогу читања у сопственом развоју, али и у развоју друштва. Има развијену, критичку свест о својим читалачким способностима.

ИСХОДИ	Ре д. Бр. те ме	ТЕМА	Бр. часо ва	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАР ДИ ПОСТИГН УЋА
<p>-Препозна најважније типове творбе у српском језику – извођење, слагање, комбиновану творбу и претварање;</p> <p>– Препозна делове творенице у типичним случајевима;</p> <p>– Објасни значење префиксоида и суфиксоида у типичним случајевима;</p> <p>– Примени правила промене полусложеница;</p> <p>– Разликује значењске односе међу речима;</p> <p>– Препозна лексичке механизме – метафору, метонимију, синегдоху;</p> <p>– Разликује типове лексике с обзиром на порекло (народне речи, црквенословенске речи и позајмљенице) и сферу употребе (историзми, архаизми, неологизми, термини);</p> <p>– Препозна и правилно користи устаљене изразе (фразеологизме);</p> <p>– Разликује синтаксичке јединице и познаје све типове реченичних чланова;</p> <p>– Разликује посебне типове предикатских реченица (пасивне реченице, безличне реченице, безличне реченице с логичким субјектом и обезличене реченице);</p> <p>– Препозна особине разговорног стила;</p> <p>– Примени општелингвистичка знања о развоју и значају писма.</p>	1.	<p>ЈЕЗИК (Творба речи, Лексикологија Синтакса ,Стилистика Општа лингвистика)</p>	44	<p>Компетенције за учење, комуникацију и сарадњу; Естетска компетенција; Дигиталну компетенцију; Компетенција за рад са подацима; Компетенција за учешће у демократском друштву и здрав живот;</p>	<p>2СЈК.1.1.4. 2СЈК.2.1.4. 2СЈК.3.1.3. 2СЈК.1.1.6. 2СЈК.2.1.6.</p> <p>2СЈК.1.1.5 2СЈК.2.1.5. 2СЈК.2.1.1.</p> <p>2СЈК.1.1.2 2СЈК.1.2.1. 2СЈК.2.2.1.</p>
<p>-Систематизује усвојена знања о књижевности, процени сопствену успешност, идентификује тешкоће и, уколико их има, утврди план за њихово превазилажење;</p>	2.		80	<p>Компетенције за учење, комуникацију и сарадњу; Естетска компетенција;</p>	<p>2СЈК.3.2.1. 2СЈК.1.2.2. 2СЈК.2.2.2. 2СЈК.3.2.2. 2СЈК.1.2.3. 2СЈК.2.2.3.</p>

<p>-Повеже друштвено-историјски контекст са појавом дендизма, симболизма и естетике ларпурлартизма; -Испита одјеке европске модерне у српској књижевности и објасни сличност и особеност тих појава; -Анализира примере декаденције и дезинтеграције модерне у српској књижевности; -Повеже појаве у књижевности са друштвено-историјским околностима које су довеле до Првог светског рата; -Преозна и испита однос ратне и међуратне књижевности према традицији (прошлости) и њену улогу у друштвено-политичком ангажману; -Разуме улогу коју форма, стил и тип приповедања имају у обликовању значења и идеје књижевног дела.</p>		<p>КЊИЖЕВН ОСТ Модерна у европској и српској књижевности; Међуратна и ратна књижевност; Дијалог књижевних епоха</p>		<p>Дигиталну компетенцију; Компетенција за рад са подацима; Компетенција за учешће у демократском друштву и здрав живот;</p>	<p>2СЈК.2.2.4. 2СЈК.1.2.5. 2СЈК.2.2.5. 2СЈК.3.2.5. 2СЈК.1.2.6. 2СЈК.2.2.6. 2СЈК.3.2.6. 2СЈК.1.2.7. 2СЈК.2.2.7. 2СЈК.2.2.8. 2СЈК.2.3.2.</p>
<p>-Правилно пише цртицу у полусложеницама када су у једном реду и када се деле на крају реда; – Примењује основна правила транскрипције имена из страних језика; – Говори јавно и пред већим аудиторијумом о темама из језика, књижевности и културе; – Саслуша туђе мишљење и узме га у обзир приликом своје аргументације; – Активно учествује у јавној дебати – припреми се за дебату, аргументовано излаже и изведе закључке ; – Напише састав на тему из језика и књижевности, уважавајући начела правописа и језичке норме.</p>	3.	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Правопис Усмено и писано изражавање</p>	24	<p>Компетенције за учење, комуникацију и сарадњу; Естетска компетенција; Дигиталну компетенцију; Компетенција за рад са подацима; Компетенција за учешће у демократском друштву и здрав живот;</p>	<p>2СЈК.2.3.2. 2СЈК.2.3.1. 2СЈК.3.3.2.</p>

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења енглеског језика развија комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Ученик влада језичким вештинама и знањима која му омогућавају да на енглеском језику разуме текстове које слуша или чита у приватном, јавном, образовном или професионалном контексту; комуницира писмено или усмено у формалним и неформалним ситуацијама.

Посредујући у усменој или писаној комуникацији, ученик преноси поруке са енглеског на српски језик и обрнуто.

Владање енглеским језиком ученику омогућава стицање знања из различитих области која примењује у свакодневном животу, образовању и раду. Кроз учење језика развија креативност, критичко мишљење, вештине комуникације, самосталност и сарадњу, уважавање различитости култура и културу дијалога.

Основни ниво

Ученик користи енглески језик у мери која му помаже да разуме садржај усмене поруке и кратке једноставне информације у вези са личним интересовањем и познатим областима и активностима. Учествоје у уобичајеном, свакодневном разговору, чита и проналази жељену информацију у текстовима са темом од непосредног личног интереса. Пише о различитим аспектима из непосредног окружења и ради сопствених потреба.

Средњи ниво

Ученик користи енглески језик да разуме суштину текста или да учествује у разговору или дискусији (нпр. школа, забава, спорт); сналази се у не/предвидивим ситуацијама када му је неопходно да користи енглески језик и/или да у кратком усменом излагању оствари свој интерес. Пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања.

Напредни ниво

Ученик користи енглески језик да активно учествује у усменој комуникацији; да прати дужа и сложенија излагања или дискусије о конкретним или апстрактним темама из познатих општих или стручних тематских области, као и да објашњава своје ставове и/или образлаже различите предлоге. Чита и пише текстове о широком спектру тема у складу са општим и властитим интересовањима.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

РЕЦЕПЦИЈА (СЛУШАЊЕ И ЧИТАЊЕ)

Основни ниво

Ученик разуме уобичајене изразе и схвата општи смисао свакодневне комуникације изговорене споро и разговетно. Користећи основно лингвистичко знање, чита краће текстове написане стандардним енглеским језиком, разноврсног садржаја из свакодневног живота и/или блиских области или струке, у којима преовлађују фреквентне речи и изрази.

Средњи ниво

Ученик разуме основне елементе разговетног говора у свакодневним ситуацијама и једноставна излагања и презентације из блиских области изговорене стандардним енглеским језиком и релативно споро. У тексту, из домена личног интересовања и делатности, у коме преовлађују

сложене језичке структуре, ученик разуме општи смисао и допунске информације, користећи различите технике/врсте читања.

Напредни ниво

Ученик разуме суштину и детаље опширнијих излагања или разговора у којима се користи стандардни енглески језик, мења ритам, стил и тон разговора, а у вези са садржајима из ширег интересовања ученика. Ученик разуме дуже текстове различитог садржаја (нпр. адаптирана или оригинална прозна књижевна дела, актуелни новински чланци и извештаји); брзину и технику читања прилагођава тексту који чита.

ПРОДУКЦИЈА (ГОВОР И ПИСАЊЕ)

Основни ниво

Ученик у свакодневним ситуацијама пише или даје усмена упутства, писмено или усмено размењује информације о уобичајеним општим и блиским темама. Користећи једноставне изразе, фразе и језичке структуре, пише кратке забелешке, поруке и писма, и/или према моделу пише једноставне текстове нпр. описе особа и догађаја из познатих области.

Средњи ниво

Ученик без припреме започиње и води разговор, износи усмено или писмено мишљење о темама из домена личног интересовања, образовања, културе и сл. Користећи разноврсне језичке структуре, шири фонд речи и израза, усмено или писмено извештава, излаже и/или према упутству пише компактни текст поштујући правописну норму и основна правила организације текста.

Напредни ниво

Ученик са сигурношћу, течно и спонтано, учествује у усменој или писменој комуникацији, говори, извештава, преводи и/или самостално пише текстове о темама и садржајима из ширег круга интересовања; користећи информације и аргументе из различитих извора, износи ставове и преноси мишљење, размењује, проверава и потврђује информације. Ученик према потреби води формалну или неформалну преписку, доследно примењујући правописну норму, језичка правила и правила организације текста.

ИСХОДИ	Ре д. Бр. те ме	ТЕМА	Бр. час ова	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРД И ПОСТИГНУ ЋА
<p>По завршетку трећег разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности, у приватним и јавним комуникативним ситуацијама, исказане стандарднојезичком артикулацијом, уз минимално ометање позадинским шумовима; – разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања у вези са друштвено релевантним и узрасно примереним темама, уколико се користи стандардни језик; – разуме општи смисао и најважније појединости информативних прилога из различитих медија о познатим, друштвено и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; – разуме битне елементе садржаја у краћим аудио и аудио-визуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалošких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалošких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз 	1.	РАЗУМЕВ АЊЕ ГОВОРА		<ul style="list-style-type: none"> - комуникациј а - компетенциј а за целоживотно учење 	<p>2. СТ.1.1.1.</p> <p>2. СТ.1.1.2.</p> <p>2. СТ.1.1.3.</p> <p>2. СТ.1.1.4.</p> <p>2.СТ.2.1.1.</p> <p>2.СТ.2.1.2.</p> <p>2.СТ.2.1.3.</p> <p>2.СТ.2.1.4.</p>

<p>употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма, уз евентуална понављања и појашњења;</p> <p>– разуме садржај и већину тематски повезаних појединости у текстовима савремене музике различитих жанрова, уз поновљена слушања и одговарајућу припрему</p>				
<p>По завршетку трећег разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>-примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи;</p> <p>– разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања;</p> <p>– разуме општи садржај и најважније појединости аутентичних, адаптираних и неаутентичних дужих текстова у вези с блиским темама;</p> <p>– разуме општи садржај и најважније појединости текстова о мање познатим темама, које спадају у шири спектар интересовања;</p> <p>– разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и делимично апстрактним темама;</p> <p>– разуме текстове који садрже различита упутства;</p> <p>– разуме дуже и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту;</p>	2.	<p>РАЗУМЕВ АЊЕ ПРОЧИТА НОГ ТЕКСТА</p>	<p>- компетенциј а за целоживотн о учење - рад са подацима и информацијама - одговоран однос према околини - естетичка компет.</p>	<p>2.СТ.1.2.1. 2.СТ.1.2.2. 2.СТ.1.2.3. 2.СТ.1.2.4. 2.СТ.1.2.5. 2.СТ.2.2.1. 2.СТ.2.2.2. 2.СТ.2.2.3. 2.СТ.2.2.4. 2.СТ.2.2.5. 2.СТ.3.2.1. 2.СТ.3.2.6.</p>
<p>По завршетку трећег разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– користи самостално циљни језик као језик комуникације;</p> <p>– говори, с лакоћом, о познатим темама и темама које су из домена његовог интересовања на кохерентан начин, примењујући познату лексичку грађу и језичке структуре;</p>	3.	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВ АЊЕ</p>	<p>- комуникациј а - компетенциј а за целоживотно учење - сарадња</p>	<p>2.СТ.1.3.1 2.СТ.1.3.2. 2.СТ.1.3.3. 2.СТ.1.3.4. 2.СТ.1.3.5. 2.СТ.1.3.6. 2.СТ.1.3.7. 2.СТ.1.5.1. 2.СТ.1.5.2. 2.СТ.1.5.3 2.СТ.2.3.1.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – препричава неки догађај или дешавање и износи очекивања у вези са тим; – укратко образлаже и објашњава разлоге догађаја или дешавања; – образлаже своје мишљење и реагује на мишљење других; – излаже пред публиком, на разумљив начин, унапред припремљену презентацију на познате и одабране теме уз помоћ визуелног подстицаја; – током и после презентације разуме питања у вези са темом, одговара на њих и пружа додатна објашњења; – учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; 				<p>2.СТ.2.3.2. 2.СТ.2.3.3. 2.СТ.2.3.4. 2.СТ.2.3.5. 2.СТ.2.3.6. 2.СТ.2.5.1. 2.СТ.2.5.3. 2.СТ.3.3.4. 2.СТ.3.3.1.</p>
<p>По завршетку трећег разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – пише текст примењујући правила правописа и интерпункције, поштујући основна начела организације текста; – пише текстове о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – пише краће прегледе/ сажетке књига, филмова, тв емисија и сл. користећи једноставне изразе; – описује утиске, мишљења, осећања, истиче предности и мане неке појаве или поступка; – пише белешке, поруке (имејлове, смс поруке и сл.), детаљне извештаје у којима тражи или преноси релевантне информације; 	4.	ПИСМЕНО ИЗРАЖАВ АЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - комуникациј а - дигитална компетенција - рад са подацима и информација ма - предузимљи в ост и предузетничк а компетенција - сарадња 	<p>2.СТ.1.4.1. 2.СТ.1.4.2. 2.СТ.1.4.3. 2.СТ.1.4.4. 2.СТ.1.4.5. 2.СТ.1.5.4. 2.СТ.1.5.5. 2.СТ.2.4.1. 2.СТ.2.4.3. 2.СТ.2.4.4. 2.СТ.2.4.5. 2.СТ.2.5.4. 2.СТ.3.4.1.</p>

<p>– пише одговоре у којима тражи и преноси релевантне информације и објашњења користећи стандардне формуле писаног изражавања;</p> <p>– пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања износећи личан став и аргументе;</p> <p>– пише текстове према моделу, тумачи и описује илустрације, табеле, слике, графиконе, истичући релевантне детаље;</p> <p>– пише неформална писма/мејлове/позивнице и сл. користећи се устаљеним изразима за одбијање/прихватање позива, извињења и сл.;</p>				
<p>По завршетку трећег разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>-познаје основне одлике екосистема и друштвеног система земаља чији језик учи и разуме њихову међусобну условљеност;</p> <p>– објашњава на једноставан начин традиционално схваћене одлике властите културе припадницима страних култура;</p> <p>– објашњава, на једноставан начин, традиционално схваћене одлике култура чији језик учи припадницима властите културе;</p> <p>– увиђа и разуме да поступци учесника у свакодневним комуникативним ситуацијама могу да буду протумачени на различите начине;</p> <p>– увиђа и разуме постојање културног плуралитета у својој земљи и земљама чији језик учи;</p> <p>– реагује адекватно на најчешће облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи, примењујући образце љубазног понашања;</p> <p>– користи фреквентније регистре у комуникацији на страном језику у складу са степеном</p>	5.	СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - одговорно учешће у демократском друштву - сарадња - комуникација - дигитална компет. -естетичка компет. 	<p>2.СТ.2.2.6.</p> <p>2.СТ.2.5.1.</p> <p>2.СТ.2.5.5.</p> <p>2.СТ.2.3.7.</p> <p>2.СТ.2.3.5.</p> <p>2.СТ.3.2.6.</p>

<p>формалности комуникативне ситуације;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи на креативан начин ограничена знања из различитих језика како би успешно остварио комуникативну намеру; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације; 				
<p>По завршетку трећег разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – преноси, на структурисан начин, основне информација из више сродних текстова, у писаном и усменом облику; – преноси општи садржај из текстуалних извора у којима се износе различити ставови, у писаном облику; – преноси, у усменом облику, садржај усменог излагања или писаног текста прилагођавајући регистар и стил потребама комуникативне ситуације; – посредује у неформалној усменој интеракцији уз уважавање различитих културних вредности и избегавајући двосмислености и нејасноће. 	6.	МЕДИЈАЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> -комуникација -сарадња -решавање проблема -дигитална компе. - предузимљивост и предузетничка компетенција 	<p>2.СТ.1.3.6. 2.СТ.3.3.4. 2.СТ.3.5.5.</p>

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЛОЗОФИЈА (СА ЛОГИКОМ)

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Развијање способности код ученика да самостално, систематски и критички промишљају свет, да им олакша мисаоно и вредносно тражење смисла у реалном свету, али и у сазнајној сфери како би били спремни за темељно, аргументовано одлучивање и деловање.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Ученик се ослобљава да свестрано анализира читаву стварност, да уважава и примењује различита становишта. Приликом избора решења и извора информисања да се руководи увек и безусловно вредностима истине, добра, правичности и транспарентности аргументације. Критичко кориговање мишљења и поступака у животу и раду, као одговорне особе, активног учесника у процесима савременог друштва

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Логичко-филозофско тумачење света.-узајамна зависност сазнајних и језичких способности. Усвајање и примена знања из различитих области. Примена знања у логичким формама и алгоритмима кроз суочавање са реалним проблемима. Критичко мишљење, конструктивна комуникација. Артикулација вредности, ставова, сазнања, да за увек буду отворени за нове процесе деловања, учења, рада...

ИСХОДИ	Ре д. Бр. те ме	ТЕМА	Бр. часо ва	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАР ДИ ПОСТИГН УЋА
Да ученик приступи изучавању мишљења и на неемпиријски начини, кроз нормативе и форме. Да ученик примењује методе и правила дефинисања и класификовања у различитим сазнајним условима.	1.	Проблем сазнања мишљења и језик	10	Целоживотно учење, Комуникација, Сарадња.	//////////
Да ученик анализира сазнајне процесе суђења и закључивања преко логичких правила и поступака. Да ученик илуструје функције језика у формирању и саопштавању мишљења, свог и туђег.	2.	Оснивне форме мишљења	30	Целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима и информацијама.	//////////
Да ученик примењује логичка правила и терминологију и да сходно томе приказује аргументе. Да уочава типичне логичке грешке у закључивању, у свакодневном животу и медијима, да их избегава. Да решава различите проблеме, применом логичких формулација.	3.	Примена логике	24	Целоживотно учење, Решавање проблема, Оријентација ка предузетништву, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама.	//////////
Да ученик процењује компаративне предности и недостатке индуктивног/дедуктивног/аналогног закључивања у различитим врстама сазнања.	4.	Логика између филозофије и науке	8	Целоживотно учење, Естетичке компетенције, Одговорно учешће у демократском друштву, Сарадња.	//////////

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Учењем историје обогаћују се знања о прошлости, развијају аналитичке вештине неопходне за критичко сагледавање савременог света, његових историјских корена и актуелних цивилизацијских токова. Настава и учење историје припрема ученика за одговорно учешће у демократском друштву брзих друштвених, технолошких и економских промена, оспособљава га да кроз удруживање и сарадњу допринесе да се адекватно одговори на савремене изазове на локалном, регионалном, европском и глобалном нивоу. Ученику се кроз наставу историје омогућава развој групних идентитета (национални, државни, регионални, европски), чиме се обогаћује и лични идентитет. Посебан акценат је стављен на разумевање историјских и савремених промена, али и на изградњу демократских вредности које подразумевају поштовање људских права, развијање интеркултуралног дијалога и сарадњу, односа према разноврсној културно-историјској баштини, толерантног односа према другачијим ставовима и погледима на свет. Ученик

кроз наставу историје треба да искаже и проактиван однос у разумевању постојећих унутрашњих и регионалних конфликта са историјском димензијом и допринесу њиховом превазилажењу.

Основни ниво

Ученик користи основна историјска знања (правилно употребљава историјске појмове, хронологију, оријентише се у историјском простору, познаје најважнију историјску фактографију) у разумевању појава и процеса из прошлости који су обликовали савремено друштво, као и одређене националне, регионалне, па и европски идентитет. Развијају се вештине неопходне за успостављање критичког односа према различитим историјским и друштвеним појавама. Ученик изграђује свест о сопственој одговорности у савременом друштву, развија ставове неопходне за живот у савременом демократском окружењу и учешћу у различитим друштвеним процесима (поштовање људских права, неговање културе сећања, толеранција и уважавање другачијег културног идентитета и наслеђа, и решавање неспоразума кроз изградњу консензуса).

Средњи ниво

Ученик развија посебна историјска знања и нарочито аналитичке вештине компарације различитих извора информација, процењујући њихову релевантност, објективност и комплексност. Веома важну димензију наставе историје представља разумевање функционисања савременог света, његових историјских корена и оних појава које својим дугим трајањем обликују садашњицу.

Напредни ниво

Ученик разуме, анализира и критички просуђује комплексније историјске, као и савремене догађаје, појаве и процесе са историјском димензијом, уз употребу различитих историјских извора. Ученик је у стању да уочи последице стереотипа и пропаганде насавремено друштво, људска права и политичко окружење, да аргументовано води дебату уз међусобно уважавање, неговање толеранције и унапређивање интеркултуралног дијалога, као и да писмено и графички приказује резултате свог истраживања уз коришћење одговарајућих компјутерских програма.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Специфична предметна компетенција: Разумевање историје и критички однос према прошлости и садашњости

Основни ниво

Именује најважније историјске догађаје, појаве, процесе и личности, ученик ствара основ за боље разумевање прошлости сопственог народа, државе, региона, Европе и човечанства. Познаје и користи хронологију неопходну за сналажење у свакодневним животним ситуацијама. Оријентише се у историјском и савременом простору. Разуме историјске феномене који су утицали на стварање цивилизација, друштва, држава и нација. Препознаје друштвене, економске, културолошке промене које су обликовале савремени свет. Има критички однос према тумачењу и реконструкцији прошлости и тумачењу савремених догађаја

примењујући мултиперспективни приступ. Квалитетно бира разноврсне информације из различитих извора, критички их анализира, пореди и синтетише да би свеобухватније сагледали прошлост и садашњост.

Средњи ниво

Анализира специфичности одређених историјских појмова и користи их у одговарајућем контексту. Разуме различите државне, политичке и друштвене промене у историји, чиме се боље оријентише кроз историјско време, историјски и савремени геополитички простор. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација преко којих се формира слика о појединим историјским или савременим феноменима. Повезује поједине процесе, појаве и догађаје из националне, регионалне и опште историје. Развија и надграђује своје различите идентитете.

Напредни ниво

Анализира и критички просуђује поједине историјске догађаје, појаве и процесе из националне, регионалне и опште историје, као и историјске и савремене изворе информација. Унапређује функционалне вештине употребом различитих рачунарских програма неопходних за презентовање резултата елементарних историјских истраживања заснованих на коришћењу одабраних извора историографске литературе. Продубљују разумевање прошлости анализирањем савремених, пре свега друштвених и културолошких појава и процеса у историјском контексту.

Специфична предметна компетенција: Разумевање историје и савремених идентитета као основа за активно учествовање у друштву

Основни ниво

Уочава различите културолошке, друштвене, политичке, религијске погледе на прошлост чиме гради и употпуњује сопствени идентитет. Развија вредносни систем демократског друштва утемељен на хуманистичким постулатима, поштовању другачијег становишта. Примењује основне елементе интеркултуралног дијалога ослањајући се на прошлост, идентитет и културу свог, али и других народа у Србији, региону, Европи и свету. Негује толерантан вид комуникације, поштовање људских права, разноврсних културних традиција. Препознаје узроке и последице историјских

и савремених конфликта и развија ставове који воде њиховом превазилажењу. Уочава разноврсне последице преломних друштвених, политичких, економских и догађаја из културе и света науке, појава и процеса из прошлости, чиме се омогућава боље сагледавање савременог контекста у коме живе и стварање предуслова креативан однос према непосредном друштвеном окружењу.

Средњи ниво

Анализира предрасуде, стереотипе, различите видове пропаганде и њихове последице у историјским и савременим изворима информација. Вреднује објективност извора информација и гради одговоран однос према осетљивим појавама из прошлости и садашњости. Дефинише историјске појаве дугог трајања; уочава сличности и разлике у односу на савремени контекст, што допри-

носи разумевању историјску основу савремених појава. Препознаје регионалне везе на пољу заједничке политичке, друштвене, економске и културне прошлости. Гради толерантан однос према припадницима других нација или вероисповести у регионалном и унутардржавном контексту, неопходан у превенцији потенцијалних конфликта. Развија и надграђује своје различите идентитете и разуме различитост идентитета других људи.

Напредни ниво

Унапређује толерантни однос у комуникацији вођењем аргументоване дебате о важним темама из историје и савременог живота засноване на међусобном уважавању ставова, различитих националних, идејних, професионалних или културолошких позиција, чиме се гради конструктиван однос за квалитетан живот у мултикултуралном друштву.

ИСХОДИ Ученик ће бити у стању да:	Ре д. Б р. те ме е	ТЕМА	Бр. час ова	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАР ДИ ПОСТИГН УЋА
<ul style="list-style-type: none"> – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживање; – препознаје и пореди различита виђења једне историјске појаве, личности или догађаја на основу тумачења историјских извора; 	1.	ОСНОВИ ИСТОРИЈС КОГ ИСТРАЖИ ВАЊА	4	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву 	<p>Основни ниво:</p> <p>2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2. 2.ИС.1.2.3.</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>2.ИС.2.2.1. 2.ИС.2.2.2.</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>2.ИС.3.2.1. 2.ИС.3.2.2.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – идентификује узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса из опште и националне историје; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – користи хронолошке одреднице и исправним хронолошким редоследом наводи кључне догађаје, појаве, процесе и личности; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживања; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном или дигиталном облику; – анализира специфичности и утицај 	2.	МЕЂУНАР ОДНИ ОДНОСИ, САВЕЗИ И КРИЗЕ	18	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву 	<p>Основни ниво</p> <p>2.ИС.1.1.2. 2.ИС.1.1.3. 2.ИС.1.1.4. 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2. 2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.1. 2.ИС.1.3.7.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>2.ИС.2.1.2. 2.ИС.2.1.3. 2.ИС.2.2.2. 2.ИС.2.3.1.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>2.ИС.3.1.1. 2.ИС.3.1.2. 2.ИС.3.2.1. 2.ИС.3.2.4.</p>

<p>међународних односа на положај држава и народа;</p> <ul style="list-style-type: none"> – на основу датих примера изводи закључако повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима; – препознаје и пореди различита виђења једне историјске појаве, личности или догађаја на основу тумачења историјских извора; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама; 				
<ul style="list-style-type: none"> – идентификује узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса из опште и националне историје; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – користи хронолошке одреднице и исправним хронолошким редоследом наводи кључне догађаје, појаве, процесе и личности; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживања; – примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; – на основу датих примера изводи закључако повезаности 	3.	<p style="text-align: center;">ДРЖАВА И ИНСТИТУ ЦИЈЕ</p>	28	<p style="text-align: center;">Основни ниво</p> <p>2.ИС.1.1.1. 2.ИС.1.1.2. 2.ИС.1.1.3. 2.ИС.1.1.4. 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2. 2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.2.</p> <p style="text-align: center;">Средњи ниво</p> <p>2.ИС.2.1.3. 2.ИС.2.2.1. 2.ИС.2.2.2.</p> <p style="text-align: center;">Напредни ниво</p> <p>2.ИС.3.1.2. 2.ИС.3.2.3. 2.ИС.3.2.4. 2.ИС.3.3.1.</p>

<p>појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје и пореди различита виђења једне историјске појаве, личности или догађаја на основу тумачења историјских извора; -наведе типове државних уређења у периоду новог века; – анализира развој и промене државних институција у новом веку; – препозна историјске корене савремених институција и друштвених појава; – наводи најважније одлике српске државности у новом веку; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; 				
<ul style="list-style-type: none"> – идентификује узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса из опште и националне историје; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података; – користи хронолошке одреднице и исправним хронолошким редоследом наводи кључне догађаје, појаве, процесе и личности; – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживања; 	4.	<p>ДРУШТВЕ НИ И ПРИВРЕД НИ ФЕНОМЕН И И ОДНОСИ</p>	10	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Предузимљивост и предузетничка компетенција <p>Основни ниво 2.ИС.1.1.1. 2.ИС.1.1.2. 2.ИС.1.1.3. 2.ИС.1.1.4. 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2. 2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.1. Средњи ниво 2.ИС.2.1.1. 2.ИС.2.1.2. 2.ИС.2.1.3. 2.ИС.2.2.1 2.ИС.2.2.2 2.ИС.2.3.1. Напредни ниво 2.ИС.3.1.2.</p>

<p>– примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику;</p> <p>– на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима;</p> <p>– препознаје и пореди различита виђења једне историјске појаве, личности или догађаја на основу тумачења историјских извора;</p> <p>– идентификује најважније друштвене групе, њихове улоге и односе у периоду новог века;</p> <p>– анализира положај и начин живота деце, жена и мушкараца, припадника различитих друштвених слојева и мањинских група у у новом веку;</p> <p>– анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду новог века;</p> <p>– наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку;</p> <p>– анализира, на примерима, процес настанка модерних нација;</p> <p>– повезује појаву нових идеја, научног, технолошког и културног напретка са променама у друштву, привреди, образовању и начину живота;</p> <p>– користи сазнања из других научних области, ради потпунијег сагледавања историјских појава и процеса;</p> <p>– анализира утицај представа о прошлости на формирање модерног националног идентитета;</p>			<p>-Одговоран однос према здрављу,</p> <p>-Еколошка компетенција,</p>	<p>2.ИС.3.2.2.</p> <p>2.ИС.3.2.3.</p> <p>2.ИС.3.3.1.</p>
---	--	--	---	--

<p>– идентификује узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса из опште и националне историје;</p> <p>– анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних визуелних, аудио-визуелних извора и статистички-табеларно обрађених података;</p> <p>– користи хронолошке одреднице и исправним хронолошким редоследом наводи кључне догађаје, појаве, процесе и личности;</p> <p>– у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове;</p> <p>– пореди изворе различите сазнајне вредности и процени њихову релевантност за истраживања;</p> <p>– примењује основну методологију у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику;</p> <p>– на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима;</p> <p>– препознаје и пореди различита виђења једне историјске појаве, личности или догађаја на основу тумачења историјских извора;</p> <p>– повезује појаву нових идеја, научног, технолошког и културног напретка са променама у друштву, привреди, образовању и начину живота;</p> <p>– учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања;</p> <p>– користи сазнања из других научних области, ради потпунијег сагледавања</p>	5.	КУЛТУРА И СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ	9	<p>-Компетенција за целоживотно учење,</p> <p>- Комуникација,</p> <p>-Сарадња,</p> <p>-Решавање проблема,</p> <p>-Дигитална компетенција,</p> <p>-Рад са подацима и информацијама,</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву,</p> <p>-Естетичка компетенција,</p> <p>-Одговоран однос према здрављу,</p> <p>-Еколошка компетенција,</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Основни ниво</p> <p>2.ИС.1.1.1.</p> <p>2.ИС.1.1.2.</p> <p>2.ИС.1.1.3.</p> <p>2.ИС.1.1.4.</p> <p>2.ИС.1.2.1.</p> <p>2.ИС.1.2.2.</p> <p>2.ИС.1.2.3.</p> <p>2.ИС.1.2.4.</p> <p>2.ИС.1.2.5.</p> <p>2.ИС.1.3.3.</p> <p>2.ИС.1.3.4.</p> <p>2.ИС.1.3.5.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>2.ИС.2.1.3.</p> <p>2.ИС.2.2.1</p> <p>2.ИС.2.3.1.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>2.ИС.3.1.2.</p> <p>2.ИС.3.2.3.</p> <p>2.ИС.3.2.4.</p> <p>2.ИС.3.3.1.</p>
---	----	--------------------------------------	---	---	---

<p>историјских појава и процеса; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; – уочава важност одређених историјских догађаја и личности кроз истраживање меморијала у локалној заједници, доприносећи неговању културе сећања; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација;</p>					
<p>– утврди условљеност настанка и развоја одређене врсте комуникације историјским контекстом; – изводи закључак о променама у политици, друштву, привреди и култури, које су настале услед развоја комуникације; – идентификује последице различитих врста комуникација на свакодневни живот људи у прошлости и данас</p>	6.	<p>ПОЈАВЕ ДУГОГ ТРАЈАЊА – КОМУНИКАЦИЈА НЕКАД И САД</p>	5	<p>-Компетенција за целоживотно учење, - Комуникација, -Сарадња, -Решавање проблема, -Дигитална компетенција, -Рад са подацима и информацијама, -Одговорно учешће у демократском друштву, -Естетичка компетенција, -Одговоран однос према здрављу, -Еколошка компетенција, -Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Основни ниво: 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.1. 2.ИС.1.3.5. 2.ИС.1.3.6. 2.ИС.1.3.7. Средњи ниво: 2.ИС.2.2.2. 2.ИС.2.3.1. Напредни ниво: 2.ИС.3.1.2. 2.ИС.3.2.1. 2.ИС.3.2.3. 2.ИС.3.2.4. 2.ИС.3.3.1.</p>

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА

РАЗРЕД: ТРЕЋИ

ЦИЉЕВИ	ЗАДАЦИ
Стицање нових знања из географије Србије,	Стицање знања о природи, становништву, економији и регијама Србије као и месту и значају Србије у савременом свету.

Ред бр. теме	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА			МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	ИСХОДИ
		По теми	Обрада	Остали			
1.	Балканско полуострво	1	1	0	Комуникација на страном језику	ГЕ1.3.1.	Ученик је упознат са основним природним и друштвеним одликама Балкана као и настанком и распадом Југославије.
2.	Положај и границе Србије	3	2	1	Дигитална компетенција	ГЕ1.4.1.	Ученик сазнаје одлике математичког, физичког, економског и војнополитичког положаја Србије као и с ким се Србија граничи и колика јој је величина.
3.	Природне одлике Србије	17	11	6	Сарадња	ГЕ1.2.3.	Ученик је савладао градиво из рељефа, климе, хидрографије, типова тла и флоре и фауне Србије, такође упознат је са заштићеним природним добрима у Србији.
4.	Становништво и насеља	7	4	3	Међуљудска и грађанска компетенција	ГЕ1.3.3.	Ученик зна како и када је насељавана наша територија, какве су карактеристике и структура становништва Србије као и одлике сеоских и градских насеља у Србије.
5.	Привреда Србије	23	15	8	Предузетништво	ГЕ1.3.4.	Ученик је сазнао основне одлике пољопривреде, шумарства, индустрије, саобраћаја,

							трговине и туризма у нашој земљи.
6.	Регионалне целине Србије	11	7	4	Естетичка компетенција	ГЕ.1.4.3	Ученик се упознао са географском регионализацијом наше земље и основним природним, друштвеним и привредним одликама поједних регија.
7.	Срби и српске заједнице у Европи и ваневропским земљама	10	5	5	Рад са подацима и информацијама	ГЕЗ.4.3.	Ученик је усвојио нова знања о броју и размештају српског становништва у суседним, европским и ваневропским земљама.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења биологије је да ученик развије биолошку, општу научну и језичку писменост, способности, вештине и ставове корисне у свакодневном животу, да развије мотивацију за учење и интересовања за биологију као науку, уз примену концепта одрживог развоја, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Учећи биологију у општем средњем образовању, ученик ће овладати знањима и вештинама које ће му омогућити да разуме структуру, филогенију и еволуцију живог света, човеково место и његову улогу у природи, као и огромну човекову одговорност за очување животне средине и биолошке разноврсности на Земљи. Овако стечена знања из биологије и биолошких вештина примењиваће у свакодневном животу за побољшање сопственог здравља и одабир животног стила и учествовање у друштвеним дебатама ради доношења важних одлука, као што су одрживи развој и заштита животне средине, заштита природе и биодиверзитета и употреба биотехнологија. Бавећи се биологијом развијаће способност критичког мишљења, формираће научни поглед на свет, разумеће сличности и разлике између биолошког и других научних приступа и развиће трајно интересовање за биолошке феномене.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

- Грађа, функција, филогенија и еволуција живог света
Ова компетенција омогућава ученику да овлада знањима и вештинама које ће му омогућити да разуме структуру, филогенију и еволуцију живог света, човеково место и његову улогу у природи.
- Молекуларна биологија, физиологија и здравље
Ова компетенција омогућава ученику да стечена знања примењује у свакодневном животу за побољшање сопственог здравља и одабир животног стила, као и доношење информисане одлуке о примени савремених биотехнологија.
- Екологија, заштита животне средине и биодиверзитета, одрживи развој
Ова компетенција омогућава ученику да учествује у друштвеним дебатама ради доношења важних одлука, као што су одрживи развој и заштита животне средине, заштита природе и биодиверзитета.

ИСХОДИ	Ре д. Бр. те ме	ТЕМА	Б р. ча со ва	МЕЂУПРЕД МЕТНЕ КОМПЕТЕН ЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу механизме преноса и експресије генетичке информације са физиолошким процесима и процесима у развићу сложеног вишећелијског организма; – анализира главне метаболичке путеве и њихову улогу у одржавању равнотеже производње и потрошње енергије на нивоу ћелије и организма; – доведе у везу механизме унутарћелијске и међућелијске комуникације са физиолошким процесима и процесима у развићу сложеног вишећелијског организма; – повеже основне механизме покретљивости и транспорта на ћелијском нивоу са физиолошким процесима и процесима у развићу сложеног вишећелијског организма. 	1.	МЕТАБОЛИ ЗАМ И РЕГУЛАЦИ ЈА ЖИВОТНИ Х ПРОЦЕСА НА НИВОУ ЋЕЛИЈЕ	30	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенциј а за целоживотно учење - Рад са подацима и информација ма - Дигиталлна компетенција - Сарадања - Одговоран однос према здрављу 	<p>2.БИ.1.2.1. Зна основне чињенице о грађи ћелија и метаболичким процесима који се у њима одвијају; познаје различите типове ћелија; зна хијерархију нивоа организације живих система и разуме њихову повезаност.</p> <p>2.БИ.2.2.1. Уме да објасни структурну и функционалну повезаност основних ћелијских процеса и разуме разлоге ћелијске диференцијације</p> <p>2.БИ.3.2.1 Разуме да динамику ћелијских процеса условљавају како чиниоци ван ћелије (унутар организма али и из спољашње средине) тако и унутарћелијски чиниоци (генетска регулација метаболизма).</p>
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – образложи функционалну повезаност органа у организму са одржавањем хомеостазе у променљивим условима средине; – примерима илуструје значај морфолошко-физиолошких адаптација организама за 	2.	МЕТАБОЛИ ЗАМ И РЕГУЛАЦИ ЈА ЖИВОТНИ Х ПРОЦЕСА НА НИВОУ ОРГАНИЗМА	42	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенциј а за целоживотно учење - Комуникациј а - Рад са подацима и 	<p>2.БИ.2.2.2. Зна детаље грађе човека и уме то знање да користи у свакодневном животу а посебно ради очувања сопственог здравља.</p> <p>2.БИ. 1.2.3. Зна основне чињенице о физиологији живих бића и активно користи</p>

<p>процесе размене супстанце са средином;</p> <ul style="list-style-type: none"> – процени могућу реакцију биљног или животињског организма на дејство најчешћих стресора средине; – идентификује фазе развића организма на слици или моделу; – образложи адаптивни значај појединих фаза у развићу организма; – разликује начине одбране организма од патогена и њихове механизме деловања; – анализира епидемиолошке ланце заразних болести и повеже их са мерама превенције; – дискутује о важности одговорног односа према свом и здрављу других особа; – планира и спроведе истраживање користећи једноставне процедуре, технике, инструменте и литературу; – прикупи, прикаже и дискутује податке добијене истраживањем; – изнесе и вреднује аргументе на основу доказа; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи. 			<p>информација ма</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадања - Одговоран однос према здрављу 	<p>та знања у свакодневном животу.</p> <p>2.БИ. 2.2.3. Разуме физиолошке процесе организма, њихову повезаност и активно примењује та знања за очување свог здравља и непосредне околине.</p> <p>2.БИ. 3.2.3. Разуме да је функционална интеграција целог организма неопходна у остваривању карактеристичног понашања организма.</p> <p>2.БИ. 1.2.4. Уме да препозна једноставне хомеостатске механизме у организму; познаје последице нарушавања хомеостазе и решава једноставне проблемске ситуације нарушавања хомеостазе.</p> <p>2.БИ. 2.2.4. Тумачи хомеостатске механизме принципима негативне повратне спреге у различитим ситуацијама у свакодневном животу.</p> <p>2.БИ. 3.2.4. Разуме интеракцију нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе и обезбеђивању адаптивног понашања организма у</p>
--	--	--	--	---

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења Математике је да ученик, усвајајући математичке концепте, знања, вештине и основе дедуктивног закључивања, развије апстрактно и критичко мишљење, способност комуникације математичким језиком и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Учењем математике ученик је оспособљен да мисли математички, овладао је математичким знањима и концептима и критички анализира мисаоне процесе, унапређује их и разуме како они доводе до решења проблема. Развио је истраживачки дух, способност критичког, формалног и апстрактног мишљења, као и дедуктивно и индуктивно мишљење и размишљање по аналогiji. Развио је способност математичке комуникације и позитивне ставове према математици и науци уопште. Ученик примењује математичка знања и вештине за решавање проблема из природних и друштвених наука и свакодневног живота, као и у професионалној сфери. Оспособљен је да стечена знања и вештине користи у даљем школовању.

Основни ниво

Ученик решава једноставне математичке проблеме и описује основне природне и друштвене појаве. На основу непосредних информација ученик уочава очигледне законитости, доноси закључке и директно примењује одговарајуће математичке методе за решавање проблема. Израчунава и процењује метричке карактеристике објеката у окружењу. Процењује могућности и ризике у једноставним свакодневним ситуацијама. Ученик користи основне математичке записе и симболе за саопштавање решења проблема и тумачи их у реалном контексту.

Средњи ниво

Ученик решава сложеније математичке проблеме и описује природне и друштвене појаве. Оспособљен је да формулише питања и претпоставке на основу доступних информација, решава проблеме и бира одговарајуће математичке методе. Користи информације из различитих извора, бира критеријуме за селекцију података и преводи их из једног облика у други. Анализира податке, дискутује и тумачи добијене резултате и користи их у процесу доношења одлука. Ученик просторно резонује (представља податке о просторном распореду објеката сликом или на менталном плану).

Напредни ниво

Ученик решава сложене математичке проблеме и описује комплексне природне и друштвене појаве. Разуме математички језик и користи га за јасно и прецизно аргументовање својих ставова. Комплексне проблеме из свакодневног живота преводи на математички језик

и решава их. Користи индукцију, аналогију, дедукцију и правила математичке логике у решавању математичких проблема и извођењу закључака. Користи методе и технике решавања проблема, учења и откривања која су базирана на знању и искуству за постављање хипотеза и извођење закључака.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Специфична предметна компетенција разврстана је у три домена: Математичко знање и резонување, Примена математичких знања и вештина на решавање проблема и Математичка комуникација.

Основни ниво

Домен 1. Математичко знање и резонување

Уочава правилности у низу података и догађаја. Уочава и тумачи међусобне односе (повезаност, зависност, узрочност) података, појава и догађаја. Разуме основне статистичке појмове и препознаје их у свакодневном животу.

Домен 2. Примена математичких знања и вештина на решавање проблема

Примењује једноставне математичке процедуре када су сви подаци непосредно дати. Израчунава и процењује растојања, обиме, површине и запремине објеката у равни и простору. Израчунава вероватноћу одигравања догађаја у једноставним ситуацијама. Доноси финансијске одлуке на основу израчунавања прихода, расхода и добити.

Домен 3. Математичка комуникација

Комуницира математичким језиком који се састоји од појмова, ознака, фигура и графичких репрезентација и разуме захтеве једноставнијих математичких задатака. Саопштава решења проблема користећи математички језик на разне начине (у усменом, писаном или другом облику) и разуме изјаве изражене на исти начин. Тумачи изјаве саопштене математичким језиком у реалном контексту.

Средњи ниво

Домен 1. Математичко знање и резонување

Формулише математичка питања и претпоставке на основу доступних информација. Бира критеријуме за селекцију и трансформацију података у односу на модел који се примењује. Бира математичке концепте за описивање природних и друштвених појава. Представља сликом геометријске објекте, упоређује карактеристике и уочава њихове међусобне односе.

Домен 2. Примена математичких знања и вештина на решавање проблема

Уме да примени математичка знања у анализи природних и друштвених појава. Бира оптималне опције у животним и професионалним ситуацијама користећи алгебарске, геометријске и аналитичке методе. Уме да примени математичка знања у финансијским проблемима. Анализира податке користећи статистичке методе.

Домен 3. Математичка комуникација

Разуме захтеве сложенијих математичких задатака. Бира информације из различитих извора и одговарајуће математичке појмове и симболе како би саопштио своје ставове. Дискутује о резултатима добијеним применом математичких модела. Преводи математичке формулације на свакодневни језик и обратно.

Напредни ниво

Домен 1. Математичко знање и резонување

Користи индукцију, аналогију и дедукцију у доказивању математичких тврђења и у анализирању математичких проблема. Користи законе математичке логике и одговарајуће математичке теорије за доказивање и вредновање ставова и тврдњи формулисаних математичким језиком. На основу података добијених личним истраживањем или на други начин формулише питања и хипотезе.

Домен 2. Примена математичких знања и вештина на решавање проблема

Уме да примени математичка знања у анализи комплексних природних и друштвених појава. Бира и развија оптималне стратегије за решавање проблема

Домен 3. Математичка комуникација

Користи математички језик при изношењу и аргументацији својих ставова и разуме захтеве сложених математичких проблема. Може да дискутује о озбиљним математичким проблемима.

ИСХОДИ	Ред. Бр. теме	ТЕМА	Б р. ча со ва	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАР ДИ ПОСТИГН УЋА
<ul style="list-style-type: none"> - разликује узајамне положаје тачака, правих и равни у простору; – разликује врсте правилних полиедара на основу њихових особина; – реши геометријски проблем користећи изометријске трансформације у простору; – израчуна површину и запремину призме, пирамиде и зарубљене пирамиде и примени их у различитим ситуацијама; 	1	ПОЛИЕДРИ	30	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	2.МА.1.2.2. 2.МА.1.2.3. 2.МА.1.2.7. 2.МА.2.2.2. 2.МА.2.2.5.
<ul style="list-style-type: none"> – израчуна површину и запремину ваљка, купе, зарубљене праве купе и лопте, и примени их у различитим ситуацијама; – уочава равне пресеке тела и израчуна њихову површину; 	2	ОБРТНА ТЕЛА	20	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	2.МА.1.2.2. 2.МА.1.2.3. 2.МА.1.2.7. 2.МА.2.2.2. 2.МА.2.2.5.
<ul style="list-style-type: none"> – примени Гаусов поступак за решавање система линеарних једначина са параметрима и без њих; – израчуна вредност и примени детерминанте трећег реда; – реши проблем који се своди на систем линеарних једначина; 	3	СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА	10	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	2.МА.1.1.5 2.МА.1.1.7 2.МА.2.1.8 2.МА.3.1.4
<ul style="list-style-type: none"> – примени својства скаларног, векторског и мешовитог производа при решавању проблема; 	4	ВЕКТОРИ	13	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	2.МА.1.2.6. 2.МА.2.2.4. 2.МА.3.2.4.
<ul style="list-style-type: none"> – реши проблеме међусобних односа тачака и правих у координатној равни; – реши проблеме користећи једначине праве и кривих другог реда; – реши проблеме примењујући услов додир и 	5	АНАЛИТУЧК А ГЕОМЕТРИЈ А У РАВНИ	42	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	2.МА.1.2.4. 2.МА.1.2.5. 2.МА.2.2.3. 2.МА.3.2.3.

једначину тангенте криве другог реда;					
– користи математичку индукцију као метод доказивања;	6	МАТЕМАТИЧКА ИНДУКЦИЈА	25	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	2.МА.1.3.1. 2.МА.2.3.1. 2.МА.2.3.2. 2.МА.3.3.1. 2.МА.3.3.2.
– примени конгруенције у проблемима са целим бројевима; – представи комплексан број у тригонометријском облику и израчуна степен и корен комплексног броја; – одреди нуле и растави на чиниоце полиноме у једноставним случајевима и користи Вијетове формуле;	7	КОМПЛЕКСНИ БРОЈЕВИ И ПОЛИНОМИ	20	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	2.МА.1.2.7. 2.МА.2.1.2. 2.МА.3.1.1.
– примени аритметички и геометријски низ у различитим проблемима; – анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; – користи математички језик за систематично и прецизно представљање идеја и решења; – доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака; – проблеме из свакодневног живота преведе на математички језик и добијени математички модел реши водећи рачуна о реалном контексту	8	НИЗОВИ	13	Компетенције за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема Сарадња	2.МА.1.3.1. 2.МА.2.3.1. 2.МА.2.3.2. 2.МА.3.3.1. 2.МА.3.3.2.

--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ПРЕДМЕТА:

Циљ учења Физике јесте стицање функционалне научне писмености, оспособљавање ученика за уочавање и примену физичких закона у свакодневном животу, развој логичког и критичког мишљења у истраживањима физичких феномена.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Кроз опште средњошколско учење физике очекује се да ученици повежу физичке законе и процесе са практичном применом и тако постигну научну писменост која ће им омогућити праћење и коришћење информација у области физике, исказаних језиком физике (физичким терминима, симболима, формулама и једначинама), дискусију и доношење одлука у вези с темама из области физике, значајним за појединца и друштво. На првом месту то се односи на безбедно руковање уређајима, алатима и комерцијалним производима и на бригу о животној средини. Поред тога, очекује се развијање истраживачког односа према окружењу кроз експериментални рад којим се упознаје научни метод, као и разумевање природе науке, научно-истраживачког рада и подржавање доприноса науке квалитету живота појединца и развоју друштва

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Специфичне предметне компетенције обухватају: природно-научну писменост, која је основ за праћење развоја физике као науке, разумевање повезаности физике и савремене технологије и развоја друштва; способност прикупљања података кроз испитивање физичких својстава и процеса посматрањем и мерењем; планирање и описивање поступака; правилно и безбедно руковање уређајима и мерним прибором; представљање резултата мерења табеларно и графички и извођење закључака

ИСХОДИ	Ре д. Бр. те ме	ТЕМА	Бр. час ова	МЕЂУПРЕД МЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРД И ПОСТИГНУЋА
<p>– користи научни језик физике за описивање физичких појава;</p> <p>– користи одговарајуће појмове, величине и законе за објашњавање основних карактеристика магнетног поља сталних магнета и електричне струје;</p> <p>– анализира кретање наелектрисаних честица у електричном и магнетном пољу и објашњава примену (осцилоскоп, масени сепаратор, циклотрон);</p> <p>– опише деловање магнетног поља на струјни проводник и наводи примере примене;</p> <p>– разликује материјале према магнетним својствима;</p>	1.	<p>МАГНЕТНО ПОЉЕ</p> <p>Магнетно поље и магнети.</p> <p>Магнетна индукција, јачина магнетног поља и магнетни флуks.</p> <p>Кретање наелектрисаних честица у магнетном и електричном пољу.</p> <p>Деловање магнетног поља на струјне проводнике .</p> <p>Демонстрациони огледи:</p> <p>– Ерстедов оглед.</p> <p>– Интеракција два паралелна струјна проводника.</p> <p>– Деловање магнетног поља на електронски сноп.</p> <p>– Деловање магнетног поља на рам са струјом.</p> <p>– Лоренцова сила</p> <p>Лабораторијска вежба:</p> <p>1. Одређивање хоризонталне компоненте магнетног поља Земље</p> <p>Предлог за пројекат</p> <p>1. Магнетно поље Земље (од историје и географије до физике, тангентна бусола, компас, мерење компоненти)</p>	5+5	<p>-компетенција за целоживотно учење</p> <p>- вештина комуникације</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- вештина сарадње</p> <p>- естетска компетенција</p>	<p>2.ФИ.1.1.1.</p> <p>2.ФИ.1.3.1.</p> <p>2.ФИ.1.3.3.</p> <p>2.ФИ.2.3.1.</p> <p>2.ФИ.3.3.1.</p> <p>2.ФИ.3.3.4.</p>
<p>– повезује индуковану електромоторну силу са променом магнетног флуksа и наводи њену примену (трансформатори, магнетне кочнице);</p>	2.	<p>ЕЛЕКТРОМАГНЕТНА ИНДУКЦИЈА</p> <p>Појава електромагнетне индукције. Фарадејев закон и Ленцово правило.</p> <p>Електромагнетна индукција и закон одржања енергије.</p> <p>Демонстрациони огледи:</p> <p>– Појава електромагнетне индукције (помоћу магнета, калема и унимера, комплет расклопиви</p>	4+4	<p>-компетенција за целоживотно учење</p> <p>- вештина комуникације</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- вештина сарадње</p>	<p>2.ФИ.1.3.4.</p> <p>2.ФИ.1.3.5.</p> <p>2.ФИ.2.3.1.</p>

		трансформатор). – Ленцово правило			
<p>– разликује физичке величине код једносмерне и наизменичне електричне струје; – разликује појмове активне и реактивне отпорности и снаге код наизменичне струје – процени и израчуна потрошњу електричне енергије; – тумачи начин преношења електричне енергије на даљину (од генератора наизменичне струје до потрошача, степен корисног дејства);</p>	3.	<p>НАИЗМЕНИЧНА СТРУЈА Појам наизменичне струје. Вредности напона и струје. Отпорности у колу наизменичне струје и Омов закон за RLC коло. Снага наизменичне струје. Ефективне вредности напона и струје. Пренос електричне енергије на даљину. Демонстрациони огледи: – Генератор, пренос енергије од извора до потрошача. – Фазни померај наизменичне струје – Демонстрациони трансформатор. Лабораторијска вежба: 2. Омов закон за RLC коло</p>	4+4	<p>-компетенција за целоживотно учење - вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - вештина сарадње - брига за здравље - еколошка компетенција</p>	<p>2.ФИ.1.1.1. 2.ФИ.1.3.6. 2.ФИ.2.3.4. 2.ФИ.3.3.3. 2.ФИ.3.3.5.</p>
<p>– анализира енергијске трансформације код хармонијских, пригушених и принудних осцилација; – објасни и анализира процесе у електричном осцилаторном колу; – разуме појам механичке резонанције, услове њеног настајања и примену</p>	4	<p>ХАРМОНИЈСКЕ ОСЦИЛАЦИЈЕ Механичке хармонијске осцилације. Енергија хармонијског осцилатора. Математичко и физичко клатно. Пригушене осцилације. Принудне осцилације, резонанција. Електрично осцилаторно коло. Демонстрациони огледи: – Хармонијске осцилације (тег на еластичној опрузи, математичко клатно...) – Пригушене осцилације. – Појава резонанције (механичке и електричне). Лабораторијска вежба: 3. Мерења помоћу математичког и физичког клатна 4. Пригушене осцилације, одређивање логаритамског декремента</p>	5+5	<p>-компетенција за целоживотно учење -вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - вештина сарадње - брига за здравље - еколошка компетенција - естетска компетенција</p>	<p>2.ФИ.1.1.1. 2.ФИ.2.1.1. 2.ФИ.3.1.3.</p>

<p>– опише и објасни различите врсте механичких таласа и њихове карактеристичне параметре; – примењује законе одбијања и преламања таласа;</p>	5	<p align="center">МЕХАНИЧКИ ТАЛАСИ</p> <p>Врсте механичких таласа. Једначина таласа. Енергија и интензитет таласа. Одбијање и преламање таласа. Принцип суперпозиције. Прогресивни и стојећи таласи. Демонстрациони огледи: – Врсте таласа (помоћу таласне машине или таласне каде). – Одбијање и преламање таласа (помоћу таласне каде, WSP уређаја)</p>	4+4	<p>- компетенција за целоживотно учење - вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - вештина сарадње</p>	2.ФИ.1.1.1. 2.ФИ.2.1.4. 2.ФИ.3.1.4.
<p>– разликује звук, ултразвук и инфразвук и познаје њихову примену; – разликује карактеристике звука (висина, јачина, боја), познаје штетан утицај буке и мере заштите; – анализира Доплеров ефекат у различитим ситуацијама</p>	6	<p align="center">АКУСТИКА</p> <p>Извори и карактеристике звука. Инфразвук и ултразвук Доплеров ефекат. Демонстрациони огледи: – Својства звучних извора (монокорд, звучне виљушке, музички инструменти и сл.). Звучна резонанција. Лабораторијске вежбе: 5. Мерење брзине звука у ваздуху (ваздушни стуб). 6. Одређивање брзине звука помоћу Кунтове цеви са тонгенератором</p>	2+2	<p>-компетенција за целоживотно учење -вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - вештина сарадње - брига за здравље - еколошка компетенција</p>	2.ФИ.1.1.6.
<p>– објасни спектар електромагнетних таласа и наведе примере примене електромагнетног зрачења (пренос сигнала на даљину: мобилна телефонија, интернет, GPS; форензика...);</p>	7	<p align="center">ЕЛЕКТРОМАГНЕТНИ ТАЛАСИ</p> <p>Појам и Спектар електромагнетних таласа. Енергија и интензитет електромагнетних таласа. Демонстрациони огледи: – анимације на рачунару (Херцови огледи, радар, пренос радио таласа...) – рад сензора Предлог за пројекат 2. Пренос сигнала 3. Детекција објеката у атмосфери радари, рад контроле лета, невидљиви авион.</p>	3+3	<p>-компетенција за целоживотно учење -вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - вештина сарадње - брига за здравље - еколошка компетенција</p>	2.ФИ.1.4.2. 2.ФИ.2.3.1.
<p>– образлаже појаве које су последица таласне природе светлости и њихову примену (полариметар, спектрални апарати,</p>	8	<p align="center">ТАЛАСНА ОПТИКА</p> <p>Интерференција и Дифракција светлости. Поларизација светлости. Дисперзија светлости.</p>	5+5	<p>-компетенција за целоживотно учење -вештина комуникације</p>	2.ФИ.1.4.1. 2.ФИ.2.4.1. 2.ФИ.3.4.2. 2.ФИ.3.4.4.

<p>интерферометри, холографија ...); – наведе и објасни примере оптичких појава у природи (дуга, фатаморгана, боје предмета...)</p>		<p>Расејање и апсорпција светлости. Доплеров ефекат у оптици. Демонстрациони огледи: – Интерференција ласерске светлости – Дифракција ласерске светлости на (оштрој ивици, пукотини, нити...) – Поларизација светлости помоћу поларизационих филтера. – Дисперзија беле светлости помоћу стаклене призме. Лабораторијска вежба: 7. Мерење таласне дужине светлости дифракционом решетком</p>		<p>- рад са подацима и информацијама - решавање проблема - вештина сарадње - брига за здравље - еколошка компетенција - естетска компетенција</p>	
<p>– примењује законе геометријске оптике;</p>	<p>9</p>	<p>ГЕОМЕТРИЈСКА ОПТИКА Брзина светлости. Закони одбијања и преламања светлости. Тотална рефлексија. Огледала. Сочива. Демонстрациони огледи: – Оптика на магнетној табли (Закони геометријске оптике, Тотална рефлексија, Формирање ликова код огледала и сочива – магнетна табла или оптичка клупа). Лабораторијске вежбе: 8. Одређивање индекса преламања планпаралелне плоче. 9. Одређивање жижне даљине сочива</p>	<p>4+4</p>	<p>-компетенција за целоживотно учење -вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - вештина сарадње - брига за здравље - еколошка компетенција</p>	<p>2.ФИ.1.4.3. 2.ФИ.1.4.4. 2.ФИ.2.4.2. 2.ФИ.2.4.3. 2.ФИ.2.4.5. 2.ФИ.3.4.1.</p>
<p>-кратко опише физику људског ока и примену оптичких инструмената;</p>	<p>10</p>	<p>ОПТИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Око. Лупа. Микроскоп. Телескоп. Демонстрациони огледи: – Принцип рада оптичких инструмената. Лабораторијска вежба 10. Одређивање увећања микроскопа. Предлог за пројекат 4. Обновљиви извори енергије (ветрогенератори, соларни панели, мини хидроелектране,...еколош</p>	<p>1+1</p>	<p>-компетенција за целоживотно учење -вештина комуникације - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - вештина сарадње - естетска компетенција</p>	<p>2.ФИ.2.4.4.</p>

		ки аспекти, степен корисног дејства, трендови развоја)			
<p>– познаје штетне утицаје електромагнетног зрачења (сунце, соларијум, заваривање, далековод, трафостанице, мобилни телефони, ...) и начине заштите;</p> <p>– самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области);</p> <p>– решава квалитативне и квантитативне проблеме, јасно и прецизно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области);</p> <p>– безбедно по себе и околинину рукује уређајима, алатима, материјалима;</p> <p>– анализира примере из свакодневног живота који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије;</p> <p>– самостално планира, скицира, реализује и презентује пројекат;</p> <p>– уочи проблем, самостално га дефинише, предложи могућа решења, истражи и постави експеримент</p>		<p>Наведени исходи се односе на све наведене области (експеримантални део)</p>			<p>2.ФИ.2.1.5. 2.ФИ.2.3.5. 2.ФИ.3.1.5. 2.ФИ.3.3.5.</p>

НАСТАВНИ
ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА

ЦИЉЕВИ	ЗАДАЦИ
<p>-Развијање основа научне писмености</p> <p>-Разумевање појава,промена,процеса и односа на основу знања,закона модела и теорија природних наука</p> <p>-Развијање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема</p> <p>-Развијање способности за извођење истраживања</p> <p>-СТИЦАЊЕ знања о природним ресурсима и значају очувања еколошке равнотеже</p> <p>-Разумевање интеракције природних наука и технологије</p> <p>-Развијање самосталности и истрајности при решавању проблема</p> <p>-Развијање свести о самосталним знањима и способностима у даљој професионалној оријентацији</p>	<p>да ученици развију научну писменост и способност комуникација у хемији,</p> <p>-оспособе се за претраживање хемијских информација применом савремених информационих технологија,</p> <p>-овладају и схвате значај хемијског експеримента као примарног извора знања,</p> <p>-примењују основне хемијске концепте за тумачење хемијских структура и процеса</p> <p>-овладају основним техникама лабораторијског рада,</p> <p>-разумеј значај хемије и хемијске производње за савремене технологије и савремено друштво,</p> <p>-буду оспособљени за заштиту од потенцијалних ризика у хемији,хемијским лабораторијама и свакодневном животу,</p> <p>-развију одговоран став према коришћењу супстанци у свакодневном животу и професионалном раду.</p>

Ред бр. тем е	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА			МЕЃУПРЕД МЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГ НУЋА	ИСХОДИ
		По тем и	Обр ада	Ос тал и			
1.	Увод у органску хемију	7	5	2	- компетенција за целоживотно учење - комуникација - дигитална компетенција - сарадња	2.XE.1.3.1 . 2.XE.2.3.2 . 2.XE.3.3.3 .	- препознаје представнике органских једињења на основу структурне формуле, функционалне групе, - класификује органска једињења, - објашњава облик молекула органских једињења на основу хибридизације атома угљеника у молекулу.
2.	Алкани и циклоалкани	5	3	2	- компетенција за целоживотно учење - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама	2.XE.1.3.1 . 2.XE.1.3.2 . 2.XE.1.3.3 . 2.XE.1.3.4 . 2.XE.2.3.1 . 2.XE.2.3.2 . 2.XE.2.3.4 .	- препознаје представнике на основу структурне формуле, функционалне групе, називу, - описује физичка својства, наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, - пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатуре, - класификује према структури угљоводоничног низа на ациклична и циклична, - пише једначине реакција супституције на основу назива или структурне формуле.
3.	Алкени и диени	5	3	2	- компетенција за целоживотно учење - комуникација - дигитална компетенција - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама	2.XE.1.3.1 . 2.XE.1.3.2 . 2.XE.1.3.3 . 2.XE.1.3.4 . 2.XE.2.3.1 . 2.XE.2.3.2 . 2.XE.2.3.4 .	- препознаје представнике на основу структурне формуле, функционалне групе, називу, - описује физичка својства, наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, - пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатуре, - класификује према структури

							угљоводоничног низа на ациклична и циклична,засићена и незасићена, -пише једначине реакција адиције на основу назива или структурне формуле.
4.	Алкини	2	1	1	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама	2.XE.1.3.1 . 2.XE.1.3.2 . 2.XE.1.3.3 . 2.XE.1.3.4 . 2.XE.2.3.1 . 2.XE.2.3.2 . 2.XE.2.3.4 .	-препознаје представнике на основу структурне формуле,функционалне групе,називу, -описује физичка својства,наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, -пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатуре, -класификује према структури угљоводоничног низа на ациклична и циклична,засићена и незасићена, -пише једначине реакција адиције на основу назива или структурне формуле.
5.	Полимери	4	3	1	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама	2.XE.1.3.3 . 2.XE.1.3.4 . 2.XE.2.3.3 .	-описује физичка својства,наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, -наводи хемијску реакцију угљоводоника(полимеризациј), -наводи начине добијања једињења која имају примену у свакодневном животу и струци.
6.	Ароматични угљоводоници	6	4	2	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и	2.XE.1.3.1 . 2.XE.1.3.2 . 2.XE.1.3.3 . 2.XE.1.3.4 . 2.XE.2.3.1 . 2.XE.2.3.2 .	-препознаје представнике на основу структурне формуле,функционалне групе,називу, -описује физичка својства,наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, -пише структурне формуле и имена на

					информацијама -одговоран однос према околини	2.XE.2.3.4 .	основу IUPAC номенклатуре, -класификује органска једињења према структури угљоводоничног низа, -пише једначине реакција арена на основу назива или структурне формуле.
7.	Халогени деривати угљоводоника	4	3	1	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама -одговоран однос према околини	2.XE.1.3.1 . 2.XE.1.3.2 . 2.XE.1.3.3 . 2.XE.1.3.4 . 2.XE.2.3.1 . 2.XE.2.3.2 . 2.XE.2.3.4 . 2.XE.3.3.1 .	-препознаје представнике на основу структурне формуле,функционалне групе,називу, -описује физичка својства,наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, -пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатуре, -класификује органска једињења према структури угљоводоничног низа, -пише једначине реакција на основу назива или структурне формуле.
8.	Алкохоли и феноли	7	5	2	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -сарадња -рад са подацима и информацијама -решавање проблема -одговоран однос према здрављу	2.XE.1.3.1 . 2.XE.1.3.2 . 2.XE.1.3.3 . 2.XE.1.3.4 . 2.XE.2.3.1 . 2.XE.2.3.2 . 2.XE.2.3.3 . 2.XE.2.3.4 .	-препознаје представнике на основу структурне формуле,функционалне групе,називу, -описује физичка својства,наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, -пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатур -класификује органска једињења према атому према атому угљеника и према броју хидроксилних група, -наводи начине добијања једињења која имају примену у свакодневном животу и струци, -пише једначине реакција на основу назива или структурне формуле.

9.	Етри	2	1	1	- компетентност за целоживотно учење - комуникација - дигитална компетентност - сарадња - рад са подацима и информацијама - решавање проблема	2.XE.1.3.1 . . 2.XE.3.3.1 . .	- препознаје представнике на основу структурне формуле, функционалне групе, називу, - пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатуре.
10.	Алдехиди и кетони	6	4	2	- компетентност за целоживотно учење - комуникација - дигитална компетентност - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама - одговорно учење у демократском друштву	2.XE.1.3.1 . . 2.XE.1.3.2 . . 2.XE.1.3.3 . . 2.XE.1.3.4 . . 2.XE.2.3.1 . . 2.XE.2.3.2 . . 2.XE.2.3.4 . . 2.XE.3.3.6 . .	- препознаје представнике на основу структурне формуле, функционалне групе, називу, - описује физичка својства, наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, - пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатуре, - класификује органска једињења према атому угљеника и према броју хидроксилних група, - наводи начине добијања једињења која имају примену у свакодневном животу и струци, - пише једначине реакција на основу назива или структурне формуле, - објашњава разлику између алдехида и кетона на основу реакција оксидације.
11.	Карбоксилне киселине и њихови деривати	7	5	2	- компетентност за целоживотно учење - комуникација - дигитална компетентност - решавање проблема - сарадња - рад са подацима и информацијама	2.XE.1.3.1 . . 2.XE.1.3.2 . . 2.XE.1.3.3 . . 2.XE.1.3.4 . . 2.XE.2.3.1 . . 2.XE.2.3.2 . . 2.XE.2.3.3 . . 2.XE.2.3.4 . .	- препознаје представнике на основу структурне формуле, функционалне групе, називу, - описује физичка својства, наводи хемијске реакције и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, - пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатуре,

					-одговорно учешће у демократском друштву	2.XE.3.3.1 . 2.XE.3.3.7 .	-класификује једињења према броју функционалних група, -наводи начине добијања једињења која имају примену у свакодневном животу и струци, -пише једначине реакција на основу назива или структурне формуле, -објашњава утицај структуре и удаљеност групе на киселост једињења.
12.	Органска једињења са азотом	6	4	2	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама -одговорно учешће у демократском друштву	2.XE.1.3.1 . 2.XE.1.3.2 . 2.XE.1.3.4 . 2.XE.2.3.1 . 2.XE.2.3.2 . 2.XE.3.3.1 . 2.XE.3.3.2 . 2.XE.3.3.7 .	-препознаје представнике на основу структурне формуле, функционалне групе, називу, -описује физичка својства и међусобно их повезује са употребом и значајем у свакодневном животу, -пише структурне формуле и имена на основу IUPAC номенклатуре, -класификује једињења према броју алкил група, -наводи начине добијања једињења која имају примену у свакодневном животу и струци, -пише једначине реакција на основу назива или структурне формуле, -објашњава утицај структуре и удаљеност групе на киселост и базност једињења..
13.	Органска једињења са сумпором	2	1	1	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама	2.XE.3.3.1 . 2.XE.3.3.8 .	-пише структурне формуле на основу назива према номенклатури и на основу назива пише структурне формуле, -наводи својства и примену органских једињења са сумпором и пореди физичка својства са једињењима са кисеоником.
14.	Хетероциклична једињења	5	3	2	- компетенција за целоживотно учење -комуникација	2.XE.3.3.9 .	-користи тривијалне називе за основне представнике, објашњава физичка и хемијска својства, наводи њихов значај и

					-дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама	распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену.
15.	Боје	2	1	1	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама	2.XE.3.3.9 -користи тривијалне називе за основне представнике ,објашњава физичка и хемијска својства,наводи њихов значај и распрострањеност у природи и описује њихову практичну примену.
16.	Методe карактеризације органских једињења	2	1	1	- компетенција за целоживотно учење -комуникација -дигитална компетенција -решавање проблема -сарадња -рад са подацима и информацијама	2.XE.3.3.10 -примењује методе изоловања и пречишћавања природних производа.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења рачунарства и информатике је стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву. Усвајањем концепата из рачунарских наука, ученик развија способност апстрактног и критичног мишљења о аутоматизацији послова уз помоћ информационо-комуникационих технологија и развија способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбедан начин.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Учењем наставног предмета *Рачунарство и информатика* ученик је оспособљен да примени стечена знања и вештине из области информационо-комуникационих технологија ради испуњавања постављених циљева и задатака у свакодневном животу, даљем школовању и будућем раду. Развио је способност апстрактног и критичног мишљења уз помоћ информационо-комуникационих технологија. Развио је дигиталну писменост и позитивне ставове према рачунарским наукама.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Подразумевају способност за одговорно коришћење информационо-комуникационих технологија уз препознавање потенцијалних ризика и опасности. Специфичне компетенције обухватају способност за брзо, ефикасно и рационално проналажење информација коришћењем дигиталних уређаја, као и њихово критичко анализирање, складиштење и преношење и представљање у графичком облику.

ИСХОДИ	Ре д. Бр. те ме	ТЕМА	Б р. ча со ва	МЕЂУПРЕДМЕ ТНЕ КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ	СТАНДАРД И ПОСТИГНУ ЋА
<p>Ученик зна да :</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; - креира растерску слику у изабраном програму; - креира векторску слику у изабраном програму; - користи алате за уређивање и трансформацију слике; - оптимизује креирану слику за приказ на различитим медијима; - одабере одговарајући формат записа слика; 	1.	Рачунарска графика	10	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенције за целоживотно учење; - Комуникација; - Дигитална компетенција; - Естетика - Сарадња; 	За предмет Рачунарство и информатика нису дефинисани стандарди постигнућа
<p>Ученик зна да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује појмове који се односе на веб, поделу веб-садржаја на статички и динамички веб. - наведе примере програма за креирање готових веб-страница. - креира једноставан веб-сајт на основу готових веб решења (енгл. CMS система). - убацује слику, видео, табелу, галерију, хиперлинк и линк у веб страницу. - креира низ логички повезаних страница коришћењем готових дизајнерских веб решења. - уграђује друге елементе у своју HTML страницу. 	2.	Готова веб дизајн решења	7	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенције за целоживотно учење; - Дигитална компетенција; - Естетика - Комуникација - Сарадња; 	
<p>Ученик зна да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - креира статичку веб-страну коришћењем основних елемената језика HTML - стилизује веб-страну коришћењем стилова 	3.	Веб дизајн	20	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенције за целоживотно учење; - Дигитална компетенција; - Естетика 	

(CSS), комбинује HTML и CSS.

- Комуникација
- Сарадња;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно - образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Компетенције за целоживотно учење
Рад са подацима и информацијама
Одговоран однос према здрављу
комуникација

сарадња
решавање проблема
естетичка компетенција

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

--

НАСТАВНИ
ПРЕДМЕТ:
ВЕРСКА
НАСТАВА

ИСХОДИ	Ред. бр. теме	ТЕМА	Бр. часова	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРД И ПОСТИГЊИ
Зна и примењује основне принципе здвог начина живота -Идентификује штетне утицаје савременог начина живота (недовољно кретања, неправилна исхрана, стрес, загађена животна средина...) -Има усклађен дневни ритам одмора, спавања, учења и игре, примерен узрасту	1.	МЕРЕЊЕ СОМАТСКОГ СТАТУСА	8	Компетенције за целоживотно учење Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу комуникација	
Зна терминологију, значај трчања и пружа прву помоћ -Усавршавање технике трчања на кратке и средње стазе -Влада умењима из атлетике (усавршавање технике скокова у даљ) -Влада умењима из атлетике (усавршавање технике бацања)	2.	АТЛЕТИКА	14	Одговоран однос према здрављу комуникација	
-Правилно изводи вежбе на тлу -Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ -Унапређује моторичке способности (брзину, координацију, снагу, гипкост, издржљивост, равнотежу и прецизност) -Поседује знања о најчешћим спортским повредама - Правилно изводи разношку и згрчку -Препознаје естетске квалитете покрета (сливен, енергичан, тачан...)	3.	СПОРТСКА ГИМНАСТИКА	16	Одговоран однос према здрављу Комуникација Естетичка компетенција	
- Игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. Зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила основне принципе тренинга и пружа прву помоћ	4.	СПОРТСКА ИГРА (по избору ученика)	32	Решавање проблема Сарадња Комуникација Одговоран однос према здрављу	

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉЕВИ	ЗАДАЦИ
Циљ наставе у трећој години јесте да се ученицима пружи основ за разумевање значаја Христове личности и Његовог значаја за наше спасење, и да је Христос	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.

потпуни Бог и потпуни Човек. Објаснити и упознати се са теологијом иконе – да се на иконама пројављује историјска и есхатолошка димензија. Пружити основ за разумевање да Христос доноси Царство Божије у свет и да Христова проповед има универзални карактер. Подстаћи на размишљање да је Христова смрт на крсту крајњи израз љубави Бога према човеку и указати да је Христовим Вазнесењем Христос прослављен као Господ и да је у Њему прослављена људска природа. Подстицати ученике да се свакодневно труде у подвигу делатне љубави према Богу и ближњима и да Христов закон љубави није могуће испуњавати на формалан начин. Омогућити да се разуме да је наш живот у Цркви незамислив без учешћа у Светим Тајнама и развијати свест да је Литургија Тајна Божјег присуства у свету и уласка у Царство Божје. Кроз Јеванђелске текстове предочити да у прихватању Христове Тајне нема раздора међу људима.

Катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да је катихеза сведочење Истине, проповед Истине и увођење у Истину кроз Цркву као заједницу љубави. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

Ре д. бр. те ме	НАСТА ВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА			МЕЂУПРЕД МЕТНЕ КОМПЕТЕН ЦИЈЕ	СТАНД АРДИ ПОСТИ ГНУЋА	ИСХОДИ
		По те ми	Обр ада	Ост али			
1.	УВОД	1	-	1	комуникација		Ученик ће: -моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. године средњошколског или гимназијског образовања; -моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања
2.	ХРИСТ ОС ИСТИН ИТИ БОГ И ИСТИН ИТИ ЧОВЕК	5	4	1	естетичка компетенција ; компетенција за целоживотно учење		Ученик ће: ☐ ☐ моћи да разуме значење израза Нови Адам, Месија и Емануил, Логос; - моћи да изложи зашто је Исус Христос као посредник између Бога и човека једини Спаситељ света; - моћи да у прологу Јеванђеља по Јовану укаже на места у којима се говори о Богу као Логосу; - моћи у основним цртама да опише зашто је могуће да се у новозаветној Цркви представља Бог; - моћи да наведе основне разлике између слике и иконе.
3.	ПРИБЛ ИЖИЛО СЕ ЦАРСТВО БОЖЈЕ..	7	5	2	компетенција за целоживотно учење		Ученик ће: -моћи да закључи да је Царство Божје заједница са Христом; - моћи да увиде актуелност Христове проповеди; - знати да је Христова делатност и проповед позив свима у Царство Божје; - моћи да увиди како поуке из Христове проповеди могу да примене на сопствени живот.
4.	ГДЕ ЈЕ ХРИСТ ОС ТУ ЈЕ И ЦАРСТВО БОЖЈЕ	9	7	2			Ученик ће: - моћи да повеже догађај Преображења са литургијском песмом «Видјехом свјет истиниј...»; - моћи да разуме да је свака заједничка трпеза израз заједништва; - моћи да разуме да Христос Тајном Вечером установљује начин на који ће остваривати

						<p>заједницу са својим ученицима у све дане до свршетка века;</p> <ul style="list-style-type: none"> - моћи да разуме да сва радост хришћанске вере извире из свести о победи над смрћу и Христовом сталном присуству; - моћи да, причешћујући се, доживљава себе као учесника Тајне Вечере; - моћи да у основим цртама изложи смисао Христовог страдања и смрти; - моћи да објасни да се Христос вазноси на небо да би узнео људску природу Оцу; - моћи да разуме да се Христос вазноси на небо да би наша вера у Христа била слободна (а не изнуђена); - знати да је општење са Христом и данас могуће у заједници Духа Светога – у Цркви.
5.	МОЈ ЖИВОТ У ХРИСТУ	5	4	1	компетенција за целоживотно учење	<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - моћи да разуме да покајање (преумљење) значи постављање Царства Божјег за приоритет живота; - моћи да разуме да покајање подстиче човека да тражи Царство Божје; - знати да истински однос са Богом не сме бити формалистички; - бити свестан значаја испуњавања Христових заповести у свом животу; - схватити да се учешћем на Литургији учествује у Царству Божјем.
6.	СВЕТОТ АЛИНСКИ И ЖИВОТ ЦРКВЕ	4	4	-		<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - моћи на основном нивоу да тумачи новозаветна сведочанства о значају Крштења; - моћи да схвати да је Крштење прихватање позива на светост; - моћи да објасни да Миропомагање значи примање дарова Светог Духа за служење у Цркви; - моћи да схвати да су исповест и покајање повратак у наручје Очево и заједницу Цркве; - знати да су службе у Цркви дарови Духа Светога; - моћи да међусобно разликује различите службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон, лаик) и увиди њихову повезаност;

							- бити свестан да све Тајне свој смисао добијају у Литургији.
7.	НОВОЗ АВЕТН А РИЗНИ ЦА	6	5	1	комуникација		Ученик ће: - моћи да препозна догађаје из историје спасења у Анафори Василија Великог; - моћи да тумачи молитву Оче наш као литургијску молитву; - моћи да разуме да братска хришћанска љубав своје порекло има у примеру Христове љубави; - бити свестан да хришћанско братољубље превазилази крвно и национално порекло; - моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 3. разреда средње школе.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање

ЦИЉЕВИ	ЗАДАЦИ
<p>Општи циљ предмета је да ученици средњих школа стекну сазнања, развију способност и вештине и усвоје вредности које су претпоставке за целовит развој личности и за компетентан, одговоран и ангажован живот у савременом грађанском друштву у духу поштовања људских права и основних слобода, мира, толеранције, равноправности полова, разумевања и пријатељства међу народима, етничким, националним и верским групама.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - да се ученици упознају са базичним концептима из ове области: демократија, грађанско друштво, политика и људска права. - да ученици стекну основна знања о институцијама демократског друштва и улози грађана у демократском друштву - да се код ученика развија способност кртичког расуђивања и одговорног одлучивања и делања, како у школи, тако и у ширем окружењу - да ученици овладају вештинама неопходним да се стечено знање примени у свакодневном животу за покретање грађанских иницијатива и конкретних акција - да се избором садржаја и укупним начином рада у оквиру овог предмета поштују и практикују основне демократске вредности и подстакне њихово усвајање

Ред. бр. теме	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА			МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНАРДИ ПОСТИГЊУЋА	ИСХОДИ
		По теми	Обр ада	Ос та ли			
1.	Демократија и политика	6	6	0	-одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за целоживотно учење - сарадња	Ученик је у стању да: -Објасни појмове демократија, политика, власт, грађански живот -Објасни (разлике демократског од недемократског начина одлучивања -Објасни разлике непосредне од посредне демократије -Анализира различите начине ограничавања власти - Наведете институције демократије као начина контроле и ограничења власти у демократском поретку -Разликује надлежности законодавне, извршне и судске власти	
2.	Грађанин и грађанско друштво	8	8	0	- компетенција за целоживотно учење -одговорно учешће у демократском друштву - сарадња	Ученик је у стању да: -Објасни политичко одређење појма грађанин/грађанка и начин његовог учествовања у политици -Објасни значај поштовања закона у демократској држави -Објасни улогу локалне самоуправе и послове којима се бави -Препозна карактеристике и улогу цивилног друштва -Детектује могућности утицаја грађана на власт, правни и политички систем (различите форме грађанског удруживања, различите форме грађанских иницијатива и акција) -Детектује и анализира факторе који/ ометају/ подстичу демократски развој -Наведете карактеристике и вредности грађанског друштва	
3.	Грађанска и политичка права и право на грађанску иницијативу	11	11	0	-одговорно учешће у демократском друштву - компетенција за целоживотно учење - сарадња	Ученик је у стању да: -Објасни појам људских права -Наведете врсте људских права и објасни њихов садржај -Детектује примере поштовања/кршења људских права у актуелним медијима -Објасни улогу појединца у заштити и остваривању људских права -Објасни појам грађанске иницијативе	

						-Наведе надлежности општине и послове којима се бави -Разликује формалну од нефомалне иницијативе -Идентификује и анализира активности и акције удружења грађана у својој локалној заједници - Да се залаже за остваривање људских права - Препозната улогу невладиних организација
4.	Планирање конкретне акције	12	9	1	- комуникације -рад са подацима и -- - информацијама -сарадња -решавање проблема -одговорно учешће у демократском друштву	Ученик је у стању да: -Идентификује проблеме у својој локалној заједници -Анализира изабране проблеме, изучава их -Предлаже активности и дискутује о њима са осталим члановима тима -Сарађује са члановима тима и учествује у доношењу одлука -Формулише циљеве и кораке акције -Иницира активности ,прати их и оцењује их -Представи, путем јавне презентацију,нацрт акције и резултате акције

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК КАО ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Комуникација на страном језику, дигитална компетенција, учење учења, културолошка осведешћеност и изражавање.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Компетенција разумевања говора, разумевања писаног текста, компетенција писаног и усменог изражавања, медијација, лингвистичка и интеркултурална компетенција.

ИСХОДИ	Ред. Бр. теме	ТЕМА	Бр. час ова	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА
Ученик прича о својим осећањима и зна да их дефинише, уме да да савет другима користећи притом	1	Gefühle und Emotionen...	6	Комуникација Естетичка компетенција	2.СТ.1.2.1. 2.СТ.1.3.1. 2.СТ.1.4.4. 2. СТ.2.3.1.

кондиционалне, релативне и финалне реченице.					
Ученик описује своје жеље, врши поређења, пише коментаре користећи компаративну реченицу.	2	Fantasien, Träume, Wünsche	6	Комуникација Рад са подацима и информацијама	2.СТ.2.2.2. 2.СТ.2.3.6. 2.СТ.2.4.4.
Ученик извештава о разним догађајима из садашњости и прошлости користећи пасив.	3	Events	6	Комуникација Рад са подацима и информацијама	2.СТ.1.2.1. 2.СТ.1.3.1. 2.СТ.1.4.4. 2. СТ.2.3.1.
Ученик изражава своје ставове о новим технологијама, развија идеје о модернизацији	4	Neue Technologien, Fertigkeitstraining	10	Дигитална компетенција Комуникација	2.СТ.1.3.3. 2. СТ.1.1.3.
Ученик препознаје англицизме у језику и зна да их деклинира, користи индиректни говор	5	Sprechen Sie Denglich?	6	Комуникација Решавање проблема	2.СТ.1.1.3. 2.СТ.2.4.4.
Ученик зна који су узроци промене климе, свестан је своје околине и брине о њој.	6	Umweltschutz	6	Одговорно учешће у демократском друштву Комуникација Сарадња Одговоран однос према здрављу	2.СТ.1.2.1. 2.СТ.1.3.1. 2.СТ.1.4.4. 2. СТ.2.3.1.
Ученик дискутује о проблемима данашње омладине, упознат је са језиком младих у Немачкој. Користи пасив стања.	7	Jugendwelt	5,5	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	2.СТ.1.2.1. 2.СТ.1.3.1. 2.СТ.1.4.4. 2. СТ.2.3.1.
Ученик је упознат са политичким системом у Немачкој, дискутује о клишеима и особинама неког народа и о предностима и манама мултикултуралног друштва.	8	Deutschland und die Deutschen, Fertigkeitstraining	10	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Рад са подацима и информацијама	2.СТ.1.2.1. 2.СТ.1.3.1. 2.СТ.1.4.4. 2. СТ.2.3.1.

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

Разред	Трећи
Недељни фонд часова	1 + 0,5
Годишњи фонд часова	Теорија 37 + вежбе 18,5

СТАНДАРДИ	ИСХОДИ	ТЕМА
	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Кључни појмови садржаја програма

<p>Основни ниво Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопшта-вају разговетно и полако.</p> <p>2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више (са)говорника у личном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.1.1.4. Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговетни изговор и спор ритам излагања).</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационализми.</p> <p>2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести).</p> <p>2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производама, јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).</p> <p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже, прихвата или упућује понуду или позив.</p> <p>2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту.</p> <p>2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активно-сти, догађаје).</p> <p>2.СТ.1.3.5. Излаже већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p>	<p>– разуме и извршава упутства и налоге за различите активности у образовном контексту и у свакодневним (приватним и јавним) комуникативним ситуацијама;</p> <p>– разуме општи садржај и најважније појединости краћих монолошких и дијалогских излагања о познатим и узрасно примереним темама, у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор уз одговарајући број понављања или успоре-нији темпо говора;</p> <p>– разуме општи смисао информативних прилога о познатим или блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор уз одговарајући број понављања;</p> <p>– разуме основне елементе садржаја у краћим медијски подржаним аудио и аудиовизуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме;</p> <p>– разуме суштину размене информација саговорника који разговарају о блиским и познатим темама, уз евентуална понављања и појашњавања;</p> <p>– разуме основне (суштинске) аргументе, жеље, потребе и мишљења саговорника, уколико су изнета једноставним језичким средствима, умереним темпом говора и уз евентуалну невербалну, паравербалну или визуелну подршку;</p>	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p> <p>– разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалогско излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ;</p>
---	--	---

<p>2.СТ.1.3.6. Преноси или интерпретира кратке поруке, изјаве, упутства или питања.</p> <p>2.СТ.1.3.7. Излаже једноставне, блиске садржаје у вези са културом и традицијом свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.1.4.1. Пише кратке белешке и једноставне поруке (нпр. изражава захвалност, извињење, упозорење).</p> <p>2.СТ.1.4.2. Пише приватно писмо о аспектима из свакодневног живота (нпр. описује људе, догађаје, места, осећања).</p> <p>2.СТ.1.4.3. Попуњава образац/упитник, наводећи личне податке, образо- вање, интересовања и сл.</p> <p>2.СТ.1.4.4. Пише једноставне текстове према моделу, уз помоћ илустра- ција, табела, слика, графикана, детаљних упутстава.</p> <p>2.СТ.1.4.5. Преводи или интерпретира информације из једноставних порука, бележака или образаца.</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.1.5.1. Користи задовољавајући број фреквентних речи и израза које му омогућавају изражавање основних комуникативних функција у свакодневним ситуацијама.</p> <p>2.СТ.1.5.2. Саставља кратке, разумљиве реченице користећи једноставне језичке структуре.</p> <p>2.СТ.1.5.3. Има углавном јасан и разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.1.5.4. Пише с одговарајућом ортографском тачношћу уобичајене речи које користи у говору.</p> <p>2.СТ.1.5.5. Примењује основну правописну норму.</p> <p>2.СТ.1.5.6. Користи неутралан језички регистар. Средњи ниво</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме најопштији садржај излагања у којима се на узрасно примерен начин тематизују опште друштвена питања; – разуме општи смисао и одређене препо- знатљиве појединости текстова савремене музике различитих жанрова; 	
<p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.1.1. Разуме суштину и битне појединости порука, упутстава и обавештења о темама из свакодневног живота и делатности.</p> <p>2.СТ.2.1.2. Разуме суштину и битне појединости разговора или расправе између двоје или више (са)говорника у приватном, образовном и јавном контексту.</p> <p>2.СТ.2.1.3. Разуме суштину и битне појединости монолошког излагања у образовном и јавном контексту уколико је излагање јасно и добро структурирано.</p> <p>2.СТ.2.1.4. Разуме суштину аутентичног тонског записа (аудио и видео запис) о познатим темама, представљених јасно и стандардним језиком.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме краће текстове о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, као и о темама културног, наставног и образовног контекста; – разуме општи садржај и допунске инфор- мације из обавештења или упозорења на јавним местима; – разуме једноставније описе догађаја, намера, осећања и интересовања из пре- писке коју добија; – проналази и издваја релевантне инфор- мације из обавештења или проспеката и рекламних материјала; – разуме основну нит аргументације, чак и уколико не разуме све детаље текста; – разуме краће текстове на блиске, познате и обрађиване друштвене теме, препознаје најважније ауторове ставове и закључке; – разуме једноставне књижевне текстове различитих жанрова (поезија, проза, драма) у којима се појављују учесталије метафоре; – открива значење непознатих речи у писа- ном тексту на основу познатог контекста и језичког предзнања; 	<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p> <ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ;

<p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.2.1. Разуме општи смисао и релевантне информације у текстовима о блиским темама из образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.2.2. Открива значење непознатих речи на основу контекста који му је близак.</p> <p>2.СТ.2.2.3. Разуме описе догађаја, осећања и жеља у личној преписци.</p> <p>2.СТ.2.2.4. Проналази потребне информације у уобичајеним писаним документима (нпр. пословна преписка, проспекти, формулари).</p> <p>2.СТ.2.2.5. Проналази специфичне појединости у дужем тексту са пре-тежно сложеним структурама, у коме се износе мишљења, аргументи и критике (нпр. новински чланци и стручни текстови).</p> <p>2.СТ.2.2.6. Разуме адаптиране књижевне текстове и прилагођене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.2.3.1. Започиње, води и завршава једноставан разговор и укључује се у дискусију на теме како од личног интереса, тако и оне о свакодневном животу.</p> <p>2.СТ.2.3.2. Износи лични став, уверења, очекивања, искуства, планове као и коментаре о мишљењима других учесника у разговору.</p> <p>2.СТ.2.3.3. Размењује, проверава, потврђује информације о познатим темама у формалним ситуацијама (нпр. у установама и на јавним местима).</p> <p>2.СТ.2.3.4. Описује или препричава стварне или измишљене догађаје, осећања, искуства.</p> <p>2.СТ.2.3.5. Излаже већ припремљену презентацију о темама из свог окружења или струке.</p> <p>2.СТ.2.3.6. Извештава о догађају, разговору или садржају нпр. књиге, филма и сл.</p> <p>2.СТ.2.3.7. Излаже садржаје и износи своје мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.2.4.1. Пише белешке или одговара на поруке, истичући битне детаље.</p> <p>2.СТ.2.4.2. У приватној преписци, тражи или преноси информације, износи лични став и аргументе.</p> <p>2.СТ.2.4.3. Пише, према упутству, дескриптивне и наративне текстове о разноврсним темама из области личних интересовања и искустава.</p> <p>2.СТ.2.4.4. Пише кратке, једноставне есеје о различитим темама из личног искуства, приватног, образовног и јавног контекста.</p> <p>2.СТ.2.4.5. Пише извештај или прослеђује вести</p>	<p>– користи релативно спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици са наставником и са осталим ученицима и ученицама;</p> <p>– описује особе, радњу, место, доживљај или актуелна дешавања у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке и ванјезичке елементе;</p> <p>– саопштава и интерпретира најважније информације садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе;</p> <p>– саопштава и интерпретира најважније информације садржаја кратких емисија, видео записа на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе;</p> <p>– износи своје мишљење, изражава и образлаже ставове и реагује на мишљење и ставове других (допадање/недопадање итд.) користећи познате и једноставне језичке елементе;</p> <p>– започиње и учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама;</p> <p>– представља укратко резултате самосталног истраживања на одређену тему;</p> <p>– интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве;</p> <p>– користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;</p>	<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <p>– усмено изражавање;</p> <p>– неформални разговор;</p> <p>– формална дискусија;</p> <p>– функционална комуникација;</p> <p>– интервјуисање;</p> <p>– интонација;</p> <p>– дијалог;</p>
---	--	--

(преводи, интерпретира, резимира, сажима) у вези са кратким и/или једноставним текстом из познатих области који чита или слуша.
5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ
2.СТ.2.5.1. Користи речи и изразе који му омогућавају успешну комуникацију у предвидивим/свакодневним ситуацијама, актуелним догађајима и сл.
2.СТ.2.5.2. Правилно разуме и користи већи број сложенијих језичких структура.

- попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену;
- пише белешке, поруке да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања;
- пише текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикана, детаљних упутстава;
- резимира прочитани/преслушани текст о блиским, познатим и обрађиваним друштвеним темама користећи једноставна језичка средства;
- пише о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања;
- описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности користећи фреквентне речи и изразе;

- ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ**
- писмено изражавање врсте текста;
  - описивање;
  - имејлови, СМС поруке;
  - стандардне формуле писаног изражавања
  - лексика и комуникативне функције;
  - ИКТ;

<p>2.СТ.2.5.3. Има сасвим разумљив изговор.</p> <p>2.СТ.2.5.4. Пише прегледан и разумљив текст у коме су правопис, интер-пункција и организација углавном добри.</p> <p>2.СТ.2.5.5. Препознаје формални и неформални регистар; познаје правила понашања и разлике у култури, обичајима и веровањима своје земље и земље чији језик учи.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>1. Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.1.1. Разуме појединости значајне за разговор или расправу са сложеном аргументацијом у којој се износе лични ставови једног или више (са)говорника, у приватном, образовном, јавном и професионалном контексту.</p> <p>2.СТ.3.1.2. Разуме презентацију или предавање са сложеном аргументацијом уз помоћ пропратног материјала.</p> <p>2.СТ.3.1.3. Разуме аутентични аудио и видео запис у коме се износе ставови на теме из друштвеног или професионалног живота.</p> <p>2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.2.1. Препознаје тему и схвата садржај разноврсних текстова, примењујући одговарајуће технике/врсте читања.</p> <p>2.СТ.3.2.2. Из различитих писаних извора, уз одговарајућу технику читања, долази до потребних информација из области личног интересовања.</p> <p>2.СТ.3.2.3. Разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима.</p> <p>2.СТ.3.2.4. Разуме општи смисао и појединости у стручним текстовима на основу сопственог предзнања (нпр. специјализовани чланци, приручници, сложена упутства).</p> <p>2.СТ.3.2.5. Разуме садржај извештаја и/или чланка о конкретним или апстрактним темама у коме аутор износи нарочите ставове и гледишта.</p> <p>2.СТ.3.2.6. Разуме одломке оригиналних књижевних дела и текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.3.3.1. Активно учествује у формалним и неформалним разговорима/дискусијама о општим и стручним темама, с једним или више саговорника.</p> <p>2.СТ.3.3.2. Размењује ставове и мишљења уз изношење детаљних објашњења, аргумената и коментара.</p> <p>2.СТ.3.3.3. Методично и јасно излаже о разноврсним темама; објашњава своје становиште износећи предности и недостатке различитих</p>	<p>– пише о властитом искуству описујући своје утиске и осећања, износећи мишљења, планове и очекивања, једноставним језичким средствима;</p> <p>– препознаје и наводи најзначајније личности и догађаје културе земље/земаља чији језик учи и разуме њихову улогу у светским оквирима;</p> <p>– познаје правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земље/земаља чији језик учи;</p> <p>– препознаје најчешће стереотипе у вези са културом своје земље и земаља чији језик учи;</p> <p>– разликује основне облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/земаља чији језик учи (у односу на категорије времена, простора и покрета у комуникацији, као нпр. тачност, лични простор, мимика и сл);</p> <p>– препознаје и користи најфреквентније регистре и стилове у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације;</p> <p>– истражује различите аспекте култура земље/земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања;</p> <p>– користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи;</p> <p>– користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже);</p>	<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;
--	--	---

<p>тачака гледишта и одговара на питања слушалаца.</p> <p>2.СТ.3.3.4. Извештава о информацијама из нпр. новинског чланка, доку- ментарног програма, дискусија, излагања и вести (препричава, резимира, преводи).</p> <p>2.СТ.3.3.5. Упоредује ставове и монолошки изражава мишљење у вези са културом, традицијом и обичајима свог и других народа.</p> <p>4. Област језичке вештине – ПИСАЊЕ</p> <p>2.СТ.3.4.1. Пише неформална писма у којима изражава властиту емо- тивну реакцију, наглашавајући детаље неког догађаја или искуства и коментаришући туђе ставове.</p> <p>2.СТ.3.4.2. Пише пословна и друга формална писма различитог садржаја за личне потребе и потребе струке.</p> <p>2.СТ.3.4.3. Пише дескриптивни или наративни текст о стварним или измишљеним догађајима.</p> <p>2.СТ.3.4.4. Пише есеје, користећи информације из различитих извора и нуди аргументована решења у вези с одређеним питањима; јасно и детаљно исказује став, осећање, мишљење или реакцију.</p> <p>2.СТ.3.4.5. Пише извештај/преводи садржаје и информације из дужих и сложенијих текстова из различитих области које чита или слуша (нпр. препричава, описује, систематизује и сл.).</p> <p>5. Област ЗНАЊЕ О ЈЕЗИКУ</p> <p>2.СТ.3.5.1. Разуме и користи разноврстан репертоар речи, израза и идио- ма, који му омогућавају да се изражава јасно, течно, прецизно и детаљно.</p> <p>2.СТ.3.5.2. Разуме целокупни репертоар граматичких структура и активно користи све уобичајене граматичке структуре.</p> <p>2.СТ.3.5.3. Има јасан и природан изговор и интонацију.</p> <p>2.СТ.3.5.4. Пише јасне, прегледне и разумљиве текстове, доследно примењујући језичка правила, правила организације текста и правописну норму.</p> <p>2.СТ.3.5.5. Познаје и адекватно користи формални и неформални језички регистар.</p>	<p>– преноси суштину и најважније поједино- сти поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, једноставнија објашњења и обавештења, писмено и усмено;</p> <p>– у писаном облику резимира на структу- рисан начин садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције;</p> <p>– у усменом облику преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођава- јући га исказаним или претпостављеним потребама саговорника;</p> <p>– користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преноси садржај уз употребу описа, пара- фраза и сл.;</p>	<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <p>– стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;</p> <p>– посредовање;</p>
---	---	---

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења француског као страног језика је развој 4 основне језичке вештине : перцепције (слушање и читање) и продукције (говор и писање). Ученик влада језичким вештинама и знањима која му омогућавају да на страном језику разуме текстове које слуша или чита у приватном, јавном, образовном или професионалном контексту. Поред тога, учењем страног језика се развија креативност, критичко мишљење, вештине комуникације, самосталност и сарадња, уважавање различитости култура и култура дијалога.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Владање страним језиком ученику омогућава стицање знања из различитих области каја примењује у свакодневном животу, образовању и раду. Ученик активно користи страни језик са одређеним усвојеним фондом речи проширујући непрестано своја знања о језику.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Примарне су перцепција (слушање и читање) и продукција (говор и писање). У оба случаја ученик се подстиче да разуме суштину и детаље разговора, да учествује у усменој или писменој комуникацији, да говори, пише, дискутује, извештава, преводи о разним садржајима користећи разноврсне изворе информација. У сваком облику комуникације труди се да доследно примењује правописну норму, језичка правила и правило организације текста.

ИСХОДИ	Ред. Бр. теме	ТЕМА	Бр. часова	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА
Ученик треба да уради иницијално тестирање које ће помоћи да се сагледа на ком је нивоу учениково знање. Треба да се присети свих најважнијих граматичких појмова(времена, чланови, компарација...)	1.	L'Introduction	5	Комуникација Рад са подацима и информацијама	СТ.2.1.4. СТ.2.2.5. СТ.2.3.6. СТ.2.4.4. СТ.2.5.5.
Треба добро да влада свим начинима прављења негације, да изражава узрок на више начина, да продуби знања о кондиционалу презентата.... Треба да уочи нијансе стандардног у односу на фамилијарни језик. Разуме аутентични аудио и видео запис, пише јасне и прегледне и разумљиве текстове, доследно примењује језичка правила и правописну норму.	2.	Et moi	10	Комуникација Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву	СТ. 3.1.3. СТ.3.2.5. СТ.2.3.6. СТ.2.4.4. СТ. 3.5.4.
Ученик треба да опише свој боравак у иностранству, да редигује писмо рекламације, да изрази трајање, да савлада све могућности употребе плусквамперфекта и да изабере правилно употребу прошлог времена. Разуме садржај извештаја или чланка о конкретним или апстрактним темама. Извештава о догађају, разговору или садржају...	3.	D ici et d ailleurs	10	Комуникација Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	СТ.3.1.3. СТ. 3.2.5. СТ.2.3.6. СТ.2.4.4. СТ.3.5.5.
Ученик изражава и аргументује своју склоност,	4.	En avant la musique!	10	Комуникација Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција	СТ.3.1.3. СТ. 3.2.6. СТ.2.3.5. СТ. 2.4.5. СТ. 2.5.5.

<p>укус,интересовање и сл. Влада свим облицима компарације. Разуме презентацију, видео или аудио запис на теме везане за уметност, музичку и ликовну културу.</p> <p>Ученик треба да говори и пише на тему природе, зеленила, очувања животне средине, одрживом развоју и сл.</p> <p>Ученик треба да усмено и писмено дискутује користећи адекватно време и везник о заштити животне средине да аргументовано искаже и брани свој став и тачку гледишта.</p> <p>Треба да коректно слаже прошли партицип, правилно одреди место придева и адекватно га преведе.</p> <p>Ученик треба да изрази своје идеје о будућности, о плановима за студирање, усавршавање и сл. користећи све три врсте кондиционалних реченица као и прошли кондиционал.</p> <p>Ученик би требало да користећи што богатији и изнијансиран језик изрази своје идеје о будућности усмено и писмено подједнако.</p>	<p>5.</p> <p>6.</p>	<p>Espace vert</p> <p>Changer de vie</p>	<p>10</p> <p>10.5</p>	<p>Комуникација Естетичка компетенција Одговоран однос према околини</p> <p>Комуникација Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>СТ.3.1.3. СТ. 3.2.6. СТ.2.3.5. СТ. 2.4.5. СТ. 2.5.5.</p> <p>СТ.3.1.3. СТ. 3.2.6. СТ.2.3.5. СТ. 2.4.5. СТ. 2.5.5.</p>
---	---------------------	--	-----------------------	---	---

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Руски језик, трећи разред, 55,5 часова (37 часова теорије+ 18,5 часова вежби)

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Ученик влада језичким вештинама и знањима која му омогућавају да на страном језику разуме текстове које слуша или чита у приватном, јавном, образовном или професионалном контексту; комуницира писмено или усмено у формалним и неформалним ситуацијама. Посредујући у усменој или писаној комуникацији, ученик преноси поруке са страног на матерњи (први) језик и обрнуто. Владанје страним језиком ученику омогућава стицање знања из различитих области која примењује у свакодневном животу, образовању и раду. Учењем страног језика ученик развија креативност, критичко мишљење, вештине комуникације, самосталност и сарадњу, уважавање различитости култура и културу дијалога

Основни ниво. Ученик користи страни језик у мери која му помаже да разуме садржај усмене поруке и кратке једноставне информације у вези са личним интересовањем и познатим областима и активностима. Учествује у уобичајеном, свакодневном разговору, чита и проналази жељену информацију у текстовима са темом од непосредног личног интереса. Пише о различитим аспектима из непосредног окружења и ради сопствених потреба

Средњи ниво. Ученик користи страни језик да разуме суштину текста или да учествује у разговору или дискусији (нпр. школа, забава, спорт); сналази се у не/предвидивим ситуацијама када му је неопходно да користи страни језик и/или да у кратком усменом излагању оствари свој интерес. Пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања.

Напредни ниво Ученик користи страни језик да активно учествује у усменој комуникацији; да прати дужа и сложенија излагања или дискусије о конкретним или апстрактним темама из познатих општих или стручних тематских области, као и да објашњава своје ставове и/ или образлаже различите предлоге. Чита и пише текстове о широком спектру тема у складу са општим и властитим интересовањима.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Основни ниво. Ученик разуме уобичајене изразе и схвата општи смисао свакодневне комуникације изговорене споро и разговетно. Користећи основно лингвистичко знање, чита краће текстове написане стандардним језиком, разноврсног садржаја из свакодневног живота и/ или блиских области или струке, у којима преовлађују фреквентне речи и изрази.

Средњи ниво. Ученик разуме основне елементе разговетног говора у свакодневним ситуацијама и једноставна излагања и презентације из блиских области изговорене стандардним језиком и релативно споро. У тексту, из домена личног интересовања и делатности, у коме преовлађују сложене језичке структуре, ученик разуме општи смисао и допунске информације, користећи различите технике/врсте читања. Напредни ниво. Ученик разуме суштину и детаље опширнијих излагања или разговора у којима се користи стандардни језик, мења ритам, стил и тон разговора, а у вези са садржајима из ширег интересовања ученика. Ученик разуме дуже текстове различитог садржаја (нпр. адаптирана или оригинална прозна књижевна дела, актуелни новински чланци и извештаји); брзину и технику читања прилагођава тексту који чита.

СПЕЦИФИЧНА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: ПРОДУКЦИЈА (ГОВОР И ПИСАЊЕ)

Основни ниво. Ученик у свакодневним ситуацијама пише или даје усмена упутства, писмено или усмено размењује информације о уобичајеним општим и блиским темама. Користећи једноставне изразе, фразе и језичке структуре, пише кратке забелешке, поруке и писма, и/или према моделу пише једноставне текстове нпр. описе особа и догађаја из познатих области.

Средњи ниво

Ученик без припреме започиње и води разговор, износи усмено или писмено мишљење о темама из домена личног интересовања, образовања, културе и сл. Користећи разноврсне језичке структуре, шири фонд речи и изрази, усмено или писмено извештава, излаже и/или према упутству пише компактни текст поштујући правописну норму и основна правила организације текста.

Напредни ниво. Ученик са сигурношћу, течно и спонтано, учествује у усменој или писменој комуникацији, говори, извештава, преводи и/или самостално пише текстове о темама и садржајима из ширег круга интересовања; користећи информације и аргументе из различитих извора, износи ставове и преноси мишљење, размењује, проверава и потврђује информације. Ученик према потреби води формалну или неформалну преписку, доследно примењујући правописну норму, језичка правила и правила организације текста.

ИСХОДИ	Ред. Бр. теме	ТЕМА	Бр. часова	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА
<p>разуме и извршава упутства и налоге за различите активности у образовном контексту и у свакодневним (приватним и јавним) комуникативним ситуацијама; – разуме општи садржај и најважније појединости краћих монолошких и дијалошких излагања о познатим и узрасно примереним темама, у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор уз одговарајући број понављања или успоренији темпо говора; – разуме општи смисао информативних прилога о познатим или блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор уз одговарајући број понављања; – разуме основне елементе садржаја у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; – разуме суштину размене информација саговорника који разговарају о блиским и познатим темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – разуме основне (суштинске) аргументе, жеље, потребе и мишљења саговорника, уколико су изнета једноставним језичким средствима, умереним темпом говора и уз евентуалну невербалну, паравербалну или визуелну подршку; – разуме најопштији садржај излагања у којима се на узрасно примерен начин тематизују опште друштвена питања; – разуме општи смисао и одређене препознатљиве појединости текстова савремене музике различитих жанрова; –</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 	<p>разумевање говора; комуникативна ситуација; монолошко и дијалошко излагање; стандардни језик; изговор; информативни прилози; размена информација; култура и уметност ИКТ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6. 	<p>Компетиција за целоживотно учење Комуникација Рада са подацима и информацијама Дигит</p>	<p>Основни ниво Област језичке вештине – СЛУШАЊЕ 2.СТ.1.1.1. Разуме краће поруке, обавештења и упутства која се саопштавају разговетно и полако. 2.СТ.1.1.2. Схвата смисао краће спонтане интеракције између двоје или више (са)говорника у личном, образовном и јавном контексту. 2.СТ.1.1.3. Схвата општи смисао информације или краћих монолошких излагања у образовном и јавном контексту. 2.СТ.1.1.4.</p>

<p>разуме краће текстове о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, као и о темама културног, наставног и образовног контекста; – разуме општи садржај и допунске информације из обавештења или упозорења на јавним местима; – разуме једноставније описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке коју добија; – проналази и издваја релевантне информације из обавештења или проспеката и рекламних материјала; – разуме основну нит аргументације, чак и уколико не разуме све детаље текста; – разуме краће текстове на блиске, познате и обрађиване друштвене теме, препознаје најважније ауторове ставове и закључке; – разуме једноставне књижевне текстове различитих жанрова (поезија, проза, драма) у којима се појављују учесталије метафоре; – открива значење непознатих речи у писаном тексту на основу познатог контекста и језичког предзнања; РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ; – користи релативно спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици са наставником и са осталим ученицима и ученицама; – описује особе, радњу, место, доживљај или актуелна дешавања у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке и ванјезичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја кратких емисија, видео записа на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – износи своје мишљење, изражава и образлаже ставове и реагује на</p>			<p>ал на ко мп ете нц ија Ре ша ва ње пр об ле ма Са рад ња</p>	<p>Схвата смисао прилагођеног аудио и видео записа у вези с темама из свакодневног живота (стандардни говор, разговорни изговор и спор ритама излагања). 2. Област језичке вештине – ЧИТАЊЕ 2.СТ.1.2.1. Разуме општи смисао једноставних краћих текстова у вези с блиским темама, у којима преовлађују фреквентне речи и интернационал изми. 2.СТ.1.2.2. Проналази потребне информације у једноставним текстовима (нпр. огласи, брошуре, обавештења, кратке новинске вести). 2.СТ.1.2.3. Разуме једноставне личне поруке и</p>
---	--	--	--	---

<p>мишљење и ставове других (допадање/недопадање итд.) користећи познате и једноставне језичке елементе; – започиње и учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – представља укратко резултате самосталног истраживања на одређену тему; – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скичеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације</p> <p>попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; – пише белешке, поруке да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава; – резимира прочитани/преслушани текст о блиским, познатим и обрађиваним друштвеним темама користећи једноставна језичка средства; – пише о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности користећи фреквентне речи и изразе– пише о властитом искуству описујући своје утиске и осећања, износећи мишљења, планове и очекивања, једноставним језичким средствима; – препознаје и наводи најзначајније личности и догађаје културе земље/ земаља чији језик учи и разуме њихову улогу у светским оквирима; – познаје правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земље/ земаља чији језик учи; – препознаје најчешће стереотипе у вези са културом своје земље и земаља чији језик учи; – разликује основне облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи (у односу на категорије времена, простора и покрета у комуникацији, као нпр. тачност, лични простор, мимика и сл); – препознаје и</p>				<p>писма.</p> <p>2.СТ.1.2.4. Уочава потребне детаље у текстовима из свакодневног живота (натписи на јавним местима, упутства о руковању, етикете на производима, јеловник и сл.).</p> <p>2.СТ.1.2.5. Разуме кратке адаптиране одломке књижевних дела, и друге поједностављене текстове који се односе на цивилизацијске тековине, културу и обичаје свог и других народа.</p> <p>3. Област језичке вештине – ГОВОР</p> <p>2.СТ.1.3.1. Уме да оствари друштвени контакт (нпр. поздрављање, представљање, захваљивање).</p> <p>2.СТ.1.3.2. Изражава слагање/неслагање, предлаже,</p>
---	--	--	--	--

<p>користи најфреквентније регистре и стилове у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже); СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА – интеркултурност – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; – преноси суштину и најважније појединости поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, једноставнија објашњења и обавештења, писмено и усмено; – у писаном облику резимира на структурисан начин садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – у усменом облику преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га исказаним или претпостављеним потребама саговорника; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.</p>				<p>прихвата или упућује понуду или позив. 2.СТ.1.3.3. Тражи и даје једноставне информације, у приватном, јавном и образовном контексту. 2.СТ.1.3.4. Описује блиско окружење (особе, предмете, места, активности, догађаје). 2.СТ.1.3.5. Изражаје већ припремљену кратку презентацију о блиским темама.</p>
--	--	--	--	--

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ: Уметност и дизајн

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења изборног програма Уметност и дизајн је да ученик кроз истраживање уметности и стваралачки рад развија осетљивост за естетику, креативност, радозналост и мотивацију за стварање и изражавање у различитим медијима, као и да формира навику да се континуирано укључује у уметнички и културни живот заједнице.

КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ:

Програм доприноси развијању Кључних компетенција за целоживотно учење: комуникација на матерњем језику, комуникација на страном језику, математичке, научне и технолошке компетенције, учење учења, друштвене и грађанске компетенције, осећај за иницијативу и предузетништво, културолошка освешћеност и изражавање.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Компетенција за целоживотно учење;
Сарадња;
Решавање проблема;
Одговорно учешће у демократском друштву;
Рад са подацима и информацијама;
Дигитална компетенција;
Комуникација;
Естетичка компетенција;
Одговоран однос према окоolini;
Одговоран однос према здрављу;
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>-на примеру одабраног дела селекује познато од непознатог и битно од небитног</p> <p>-указује на елементе и/или међусобни однос елемената уметничког дела који на њега остављају најјачи утисак</p>	СТРУКТУРА	<p>Структуре које ствара природа и структуре које ствара човек;</p> <p>Фрактали;</p> <p>Модуларност у уметности;</p> <p>Могући и немогући објекти;</p> <p>Оптичке варке;</p> <p>Од камере обскуре до дигиталне камере;</p> <p>Анимација;</p> <p>Специјални ефекти;</p> <p>Музички ефекти</p>
<p>-дискутује о функционалним, естетским и историјским аспектима уметничког дела износећи своје ставове учтиво и аргументовано</p> <p>-анализира на одабраним примерима, како се различите врсте уметности повезују у смислену целину</p>	ПРЕОБРАЖАЈ	<p>Књижевно дело као повод;</p> <p>Графички дизајн;</p> <p>Дизајн употребних предмета;</p> <p>Design thinking;</p> <p>Communication design;</p> <p>Развој уређења ентеријера</p>
<p>-учествује у мултидисциплинарним пројектима</p> <p>-истражује нове медије</p>	ИЗРАЗ	<p>Класична и дигитална изложба;</p> <p>Различити видови наступа кроз историју;</p> <p>Сценски наступ;</p> <p>Сценски костим;</p> <p>Кретање;</p> <p>Пантомима;</p> <p>Неми филм;</p> <p>Боја и звук;</p> <p>Необични инструменти;</p> <p>Музика и технологија;</p> <p>Аудио књига;</p> <p>Представљање себе и свог дела</p>

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ: САВРЕМЕНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ изборног програма Савремене технологије јесте развијање знања и вештина ученика за ефикасно, креативно, безбедно и са-весно коришћење савремених технологија у животном окружењу и окружењу за учење и рад и спремности за континуирано праћење развоја савремених технологија зарад даљег личног и професионалног развоја. По завршетку програма ученик ће бити у стању да:– поуздано, критички, безбедно и одговорно према себи и другима користи савремене технологије за решавање проблема;– изводи закључке о томе како савремене технологије функционишу и који су њихови трендови развоја у различитим сферама живота;– примени логички и алгоритамски начин размишљања у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама; – истражи, анализира и критички процени резултате истраживања;–

критички процени ефекте употребе савремених технологија на начин на који људи раде и живе, на њихов квалитет живота и утицај на животну средину и демонстрира критичко мишљења о етичким питањима технолошког развоја и одговарајућих апликација или технологија;– ради ефикасно са другима као члан тима, групе и заједнице и исказује спремност да учествује у акцијама чији је циљ унапређивање свог непосредног животног окружења коришћењем савремених технологија;– примени иновативне идеје у различитим пројектима уз помоћ савремених технологија

КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ЦЕЛОЖИВотно УЧЕЊЕ:

- 1) комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми;
- 2) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резонување, разумевање света природе, способност примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);
- 3) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;
- 4) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;
- 5) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Дигитална компетенција
Решавање проблема
Рад са подацима и информацијама
Комуникација
Сарадња
Одговоран однос према околина

ИСХОДИ	ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>– идентификује позитивне и негативне ефекте савремених технологија и процени њихов утицај на друштво и квалитет живота</p> <p>– аргументовано дискутује о утицају савремених технологија на друштво и квалитет живота</p> <p>;– препозна интелектуалну својину и одговорно се односи према поштовању ауторских права;</p> <p>– прихвати одговорност за сопствено деловање на мрежи;</p> <p>– идентификује и оцени безбедносне ризике на мрежи, процењује значај и утицај информација и извора информација на мрежи;</p> <p>– планира и примењује мере заштите приватности и безбедности на мрежи;– класификује појам и значај и одреди основне карактеристике IoT и паметног окружења;</p> <p>– кроз истраживачки рад и израду једноставног плана развоја осмисли различите начине трансформације свог окружења у паметно окружење;</p> <p>– критички процењује значај и утицај инфраструктуре паметног окружења на животну средину;</p> <p>– уочи значај приватности и сигурности података који се користе у концептима паметног окружења;</p> <p>– сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу</p>	<p>Безбедност и приватност на мрежи</p>	<p>-Позитивни и негативни ефекти технолошког развоја (брзина промена, утицај на друштво и квалитет живота).</p> <p>-Етичка питања технолошког развоја (интелектуална својина, ауторска права и лиценце, етичке и законске норме).</p> <p>-Присуство на мрежи и приватност (присуство на мрежи и дељење података, приватно и јавно, понашање на мрежи и одговорно коришћење савремених технологија, ризици по приватност, протоколи за заштиту приватности).</p> <p>-Безбедно коришћење интернета (ризички и претње, безбедносни протоколи).</p>
<p>– идентификује позитивне и негативне ефекте савремених технологија и процени њихов утицај на друштво и квалитет живота</p> <p>– аргументовано дискутује о утицају савремених технологија на друштво и квалитет живота</p> <p>;– препозна интелектуалну својину и одговорно се односи према поштовању ауторских права;</p> <p>– прихвати одговорност за сопствено деловање на мрежи;</p> <p>– идентификује и оцени безбедносне ризике на мрежи, процењује значај и утицај информација и извора информација на мрежи;</p>	<p>Паметни градови</p>	<p>-Интернет ствари [енг. IoT – Internet of Things] (паметни уређаји, апликације и сервиси, инфраструктура, хардвер).</p> <p>-Паметно окружење (паметни: градови, куће учионице, канцеларије, саобраћај, индустрија, пољопривреда, економија, е-здравство, е-управа).</p> <p>-Паметни градови и компоненте њиховог развоја (концепт паметних градова, трансформација савременог окружења у паметне средине, одрживост</p>

<ul style="list-style-type: none"> – планира и примењује мере заштите приватности и безбедности на мрежи; – класификује појам и значај и одреди основне карактеристике IoT и паметног окружења; – кроз истраживачки рад и израду једноставног плана развоја осмисли различите начине трансформације свог окружења у паметно окружење; – критички процењује значај и утицај инфраструктуре паметног окружења на животну средину; – уочи значај приватности и сигурности података који се користе у концептима паметног окружења; – објасни појмове вештачке интелигенције и машинског учења и одреди могуће области њихове примене у свакодневном животу; – опише неке моделе машинског учења; – разликује видове и основне проблеме машинског учења; – именује програмске језике и библиотеке који могу да се користе за машинско учење; – опише основне технике истраживања података у машинском учењу; – наведе и објасни принцип рада неких алгоритама машинског учења; – оцени квалитет изграђеног модела машинског учења; – објасни значај побољшања и визуелизације резултата у машинском учењу; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу 		<p>паметних градова, паметно управљање водом, паметни путеви, јавни превоз, паметни паркинзи, комуналије).</p> <p>-Еколошки аспекти паметних градова (утицај на животну средину).</p> <p>-Аспекти приватности, етике и безбедности у паметним градовима (подаци и анализа података</p>
<ul style="list-style-type: none"> – идентификује позитивне и негативне ефекте савремених технологија и процени њихов утицај на друштво и квалитет живота – аргументовано дискутује о утицају савремених технологија на друштво и квалитет живота ;- класификује појам и значај и одреди основне карактеристике IoT и паметног окружења; – кроз истраживачки рад и израду једноставног плана развоја осмисли различите начине трансформације свог окружења у паметно окружење; – критички процењује значај и утицај инфраструктуре паметног окружења на животну средину; 	<p>Вештачка интелигенција</p>	<p>-Вештачка интелигенција (појам, примери савремених система, етичка питања).</p> <p>-Машинско учење (појам, примена и значај).</p> <p>-Модел машинског учења (појам, генерализација модела, евалуација модела, мерење квалитета модела).</p> <p>-Софтвери за машинско учење (програмски језици и библиотеке).</p> <p>-Прикупљање и организација података.</p> <p>-Алгоритми машинског учења.</p> <p>-Побољшање и визуелизација резултата</p>

<ul style="list-style-type: none"> – уочи значај приватности и сигурности података који се користе у концептима паметног окружења; – објасни појмове вештачке интелигенције и машинског учења и одреди могуће области њихове примене у свакодневном животу; – опише неке моделе машинског учења;– разликује видове и основне проблеме машинског учења; – именује програмске језике и библиотеке који могу да се користе за машинско учење; – опише основне технике истраживања података у машинском учењу; – наведе и објасни принцип рада неких алгоритама машинског учења;– оцени квалитет изграђеног модела машинског учења; – објасни значај побољшања и визуелизације резултата у машинском учењу; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу 		
---	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ПРИМЕЊЕНЕ НАУКЕ 1

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења изборног програма Примењене науке 1 је да допринесе развоју научне и технолошке компетенције ученика, тј. развоју научног погледа на свет, система вредности и способности потребних за одговорну улогу у друштву и даљи лични и професионални развој, посебно у области здравља и заштите биодиверзитета. По завршетку програма ученик ће бити у стању да:

1. разликује фундаменталне и примењене науке;
2. процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот;
3. образложи значај примене зелених принципа у оквиру нових научних и технолошких достигнућа;
4. истражује, анализира и критички процењује резултате истраживања;
5. прикупља, анализира и обрађује резултате мерења;
6. осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односећи према свом животу, животу других и животној средини;
7. образложи позитиван став према стицању научних знања и примени научне методологије.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

/

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

/

ИСХОДИ	Ред. Бр. тем е	ТЕМА	Бр. час ова	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАР ДИ ПОСТИГН УЋА
<p>По завршетку тема ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – осмисли и реализује пројекат одговорно се односећи према себи, сарадницима, животної средини и културном наслеђу; – образложи избор теме/идеје пројекта/истраживања, циљ и план рада кроз вештину јавног говора и преговарања; – планира и управља ресурсима усмерен на достизање реалних циљева; – формулише истраживачко питање и задатак; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи ИКТ и поуздане изворе информација; – прикаже и образложи резултате истраживања са различитих аспеката; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи. 	1.	УПОТРЕБА GPS-а ЗА ПРАЋЕЊЕ КРЕТАЊА УГРОЖЕНИХ ВРСТА ЖИВОТИЊА	6	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учење у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву 	/
	2.	ПОРЕМЕЋАЈИ ПОНАШАЊА У ИСХРАНИ – ОД ДИЈЕТЕ ДО АНОРЕКСИЈЕ	5		
	3.	КВАЛИТЕТ И БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ	8		
	4.	ТЕХНОЛОГИЈА ХРАНЕ	5		
	5.	ПРИРОДНИ ПИГМЕНТИ	8		
	6.	ДЕЛОВАЊЕ ФАРБЕ ЗА КОСУ НА ОРГАНИЗАМ ЧОВЕКА	7		
	7.	СТРУКТУРНА ОБОЈЕНОСТ	10		
	8.	АУТОИМУНЕ БОЛЕСТИ	15		
	9.	УТИЦАЈ БУКЕ НА ЗДРАВЉЕ ЧОВЕКА И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	10		

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ: РЕЛИГИЈА И ЦИВИЛИЗАЦИЈА

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ еје да ученици кроз компаративно и интердисциплинарно критичко истраживање феномена религије и цивилизације разумеју свој идентитет, да разумеју идентитет других, различитих особа, да га уважавају. Да буду спремни за интеркултурни дијалог.

КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ:

Комуникација на матерњем језику; Комуникација на страним језицима; Дигитална компетенција; Учење учења; Друштвене и грађанске компетенције; Културолошка освешћеност и изражавање;

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Компетенције за целоживотно учење; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенцијама; Решавање проблема; Сарадња; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција

ИСХОДИ	ТЕМА	САДРЖАЈИ
Да ученик на примеру представи и анализира међусобни утицај цивилизација. Да критички процењује допринос цивилизација у развоју човечанства.	Цивилизација (култура и цивилизација; насебина, град у цивилизацији; космополитизам; итсорија цивилизације-историја, хијерарије; “странци“ („они други“); мој свет	Основни појмови религије и цивилизације; Потребевредности/ставови (лични/породични). Религија у мом месту
Да на карти Медитерана пронађе пронађе исходишта свих великих цивилизација.	Човек и свет-култура и природа (небо и земља; дивље и питомо; природа и техника; живот и смрт; дух и тело; наука и религија).	Критички/некритички однос према сазнању и веровању; Сукоби и конфликтне ситуације различитих религиозних концепата (кроз време, простор...); Разлози и опасности неразумевања и непознавања различитости/могућности за превазилажење; Свет је пун богова Верујем/не верујем
Да ученик испита утицај религија (система веровања) на формирање вредносних система група и појединаца.	Добро и зло	Илустровање примера прожимања различитих генерација, култура, религија; Мој албум
Да уочава утицај религије на уметност. Истражи одлике различитих верских обреда и ритуала.	Универзалне религије, религијска веровања и религијски обреди.	Учешће у интеркултуралном дијалогу; Наши/ваши празници,

ГИМНАЗИЈА "БРАНКО РАДИЧЕВИЋ" СТАРА ПАЗОВА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ХОР

наставник: Милорад Обрадовић

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације, способност за фино нијансирање и изражајно извођење, упознавање страних језика, литерарних текстова, домаћих и страних композитора, што све води ка развијању естетских критеријума.

Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу – остваривање циљева кроз задовољство у заједничком раду; развијање савесности и дисциплине, концентрације и прецизности, истрајности и личне одговорности, поштовања различитости и толеранције; развијање одговорности, стицање самопоуздања, савладавање треме и развијање вршњачке сарадње на нивоу школе, као и способност како се уклопити и као индивидуа стајати иза групе.

Хор је ваннаставна активност. Учешће у раду и присуство пробама је на добровољној основи ученика .

Репертоар школског хора обухвата: Светосавску химну, химну Боже правде, као и одговарајућа дела домаћих и страних аутора забавне музике. Активности хора се одвијају према карактеру школских манифестација. Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из додатног музичког рада на школским и другим приредбама и такмичењима.

У свакој средњој школи има музички обдарене деце, чије се интересовање и љубав за музику не могу задовољити само оним што им пружа настава у разреду. Овим планом ће свој заинтересованој деци то бити омогућено.

ИСХОДИ	Ред. Бр. теме	ТЕМА	Бр. час ова	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА
Ученик ће бити упознат са хорском музиком и њиховим појмовима.	1	Аудиција за хор	2	књижевност	
Ученик ће бити музички писмен и способан да разуме нотни текст.	1	Упознавање са нотним записима, њиховим читањем и употребом, вежбе загревање	2	књижевност	
Ученик ће научити да пева песму по слуху и из нотног текста.	2	Избор популарне забавне музике	8	књижевност	
Ученик ће научити да пева песму по слуху и из нотног текста.	3	Светосавска прослава	5	Књижевност, историја	
Ученик ће научити да пева песму по слуху и из нотног текста.	4	Дан школе	11	књижевност	

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ: МЕТОДОЛОГИЈА НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Да ученик, упознајући различите аспекте научног рада развија интересовање за научна истраживања; да гради и негује позитиван став према науци и научницима; да поштује достигнућа, методологију и етичност.

КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ:

Компетенције на матерњем језику; компетенције на страном језику; математичке, научне и технолошке компетенције; учење учења; осећај за иницијативу и предузетништво; дигитална компетенција.

Компетенције за целоживотно учење; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Одговорно учешће у демократском друштву.

Назив предмета

СЛОВАЧКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Циљ

Циљ учења *словачког језика и књижевности* је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе, употреба језика у билингвалној средини; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури словачког народа и других народа и етничких заједница.

Разред

трећи

Недељни фонд часова

2 часа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
--	--------------------	-----------------

<ul style="list-style-type: none"> – разуме језик као систем и разликује његове функције; – препозна особине књижевних језика пре озакоњења књижевног језика Људовита Штура и његових сарадника; <ul style="list-style-type: none"> - познаје лексикално значење метафоре, метонимије; – правилно попуни различите формуларе и обрасце; – одреди начине творбе речи у словачком језику; – познаје и правилно употребљава фразеологизме; – познаје синтактичке јединице и све делове реченице; – познаје врсте реченица; – познаје правила ритмичког закона; – познаје изузетке из ритмичког закона 	<p>ЈЕЗИК</p>	<p>Општи појмови о језику. Место језика у људском животу. Својства језика и његове функције. Језик и комуникација. Основне науке које се баве језиком.</p> <p>Историја књижевних језика код Словака.</p> <p>Лексикологија</p> <p>Синтакса</p>
---	---------------------	---

<ul style="list-style-type: none"> – објасни појам и значај књижевности као уметности речи и утврди њене сличности/разлике у односу на друге уметности и области културе; – тумачи књижевно дело са разумевањем његових жанровских карактеристика и књижевноисторијског контекста, користећи у анализи структурне и стилистичке елементе дела и употребљавајући секундарне изворе; – препозна однос модерне у словачкој књижевности и традиције (прошлости) у књижевности ; 	КЊИЖЕВНОСТ	<p>Књижевност као уметност речи Појам и врсте уметности. Књижевност и друге уметности. Смисао и значај књижевности као уметности речи.</p> <p>Читање и проучавање књижевности Књижевни родови и врсте Модерна у словачкој књижевности Дијалог књижевних епоха</p>
<ul style="list-style-type: none"> - састави текст примењујући различите облике књижевноуметничког стила; - правилно распореди грађу при писању састава; - користи наизменично за једнаке споразумне циљеве словачки и српски језик - чита с разумевањем књижевне и остале типове текстова 	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>Усмено и писано изражавање. Систематично усмено излагање на задате теме. Обликовање пасуса у смисаоне целине у писаном саставу. Аргументативни текст – усмено и писано обликовање. Избор из секундарне литературе, публицистичких текстова, различитих енциклопедија и речника.</p> <p>Правопис. Основни принципи правописа словачког књижевног језика. Правопис и правописни приручници и служење њима.</p>

Všeobecná kompetencia predmetu

Žiak má vedomosti z oblasti slovenského jazyka a slovenskej a svetovej literatúry. Ovláda ústnu a písomnú komunikáciu: hovorí a píše v súlade s pravidlami slovenského jazyka, tvorí logický a štylisticky zosúladený hovorený prejav a písaný text, rozumie a kriticky premýšľa o tom, čo prečíta, má vyvinutú slovnú zásobu. Číta, prežíva a analyzuje literárne dielo; využíva čítanie, aby lepšie pochopil seba, iných a svet vôkol seba; prečítal najdôležitejšie literárne diela zo svojho národného a svetového kultúrneho dedičstva. Má zvyk a potrebu rozvíjať hovorenú a čitateľskú kultúru kvôli vlastnému zdokonaľovaniu, ale aj kvôli zachovaniu a obohacovaniu národnej kultúry.

Základná úroveň

Hovorí jasne a plynule, uplatňuje pritom pravidlá spisovného jazyka; má vypestovanú kultúru pozorne počúvať cudzí výklad. Tvorí jednoduchší hovorený prejav alebo písaný text, ktorý je logický, dobre štruktúrovaný a štylisticky zosúladený; ovláda základné písané žánre dôležité pre školenie a zapojenie sa do spoločenského života. Na rôzne účely číta jednoduchšie literárne a neumelecké texty, rozumie jednoduchšie literárne a neumelecké texty a kriticky uvažuje nad jednoduchým literárnym a neumeleckým textom.

Má základné vedomosti o jazyku vôbec; rozlišuje spisovný slovenský jazyk od nárečia a má potrebu učiť sa, chrániť a pestovať spisovný jazyk. Má základné vedomosti o hláskach, slovách a vetách slovenského jazyka a vie používať určité gramatické pravidlá v reči a v písme. Má rozvinutú slovnú zásobu v súlade so strednou úrovňou vzdelávania a slová používa v súlade so situáciou.

Pozná autorov diel z povinného školského programu a lokalizuje ich do kontextu tvorby a do literárnohistorického kontextu. Uvádza základné literárnohistorické charakteristiky jednotlivých literárnych období, smerov a skupín v rozvoji slovenskej a svetovej literatúry a dáva ich do súvisu s dielami a spisovateľmi z povinného čítania zo školského programu. Všíma si a príkladmi argumentuje základné poetické, jazykové, estetické a štruktúrne charakteristiky literárnych diel z povinnej školskej lektúry. Formuje si čitateľské zvyky a vedomosti a uvedomuje si význam čítania pre vlastný duchovný vývoj.

Má pozitívny vzťah ku podujatiam, ktoré prezentujú jazykové a kultúrne hodnoty svojho národa.

Stredná úroveň

Hovorí pred auditóriom o témach z oblasti jazyka, literatúry a kultúry; zostavuje zložitejší hovorený prejav alebo písaný text, presne vyjadruje svoje idey; na rozličné účely číta zložitejšie literárne a neumelecké texty a má formovaný čitateľský vkus prislúchajúci vzdelanému človekovi; rozumie a kriticky uvažuje nad zložitejším literárnym a neumeleckým textom.

Má široké spektrum vedomostí o jazyku vôbec a základné vedomosti o jazykoch sveta. Pozná základné charakteristiky nárečí slovenského jazyka a zaraďuje vývoj spisovného jazyka Slovákov do spoločenského, historického a kultúrneho kontextu. Má široké spektrum vedomostí o hláskach, slovách a vetách slovenského jazyka a vie tie vedomosti uplatniť pri vyjadrovaní a písaní. Má bohatú slovnú zásobu a jazyk chápe ako veľký počet možností, ktoré mu slúžia na to, aby sa správne a presne vyjadroval.

Analyzuje kľúčové prvky štruktúry literárneho textu ako i jeho tematické, ideové, poetické, stylistické, jazykové, kompozičné a žánrové vlastnosti. Pozná literárne termíny a adekvátne ich uplatňuje pri analýze literárnych diel, ktoré sú určené programom. Samostatne si všíma a analyzuje problémy v literárnom diele a vie argumentovať faktami svoju mienku na základe primárneho textu. Používa odporúčanú sekundárnu literatúru pri analýze literárnych diel určených programom.

Má pozitívny vzťah ku podujatiam, ktoré prezentujú jazykové a kultúrne hodnoty svojho národa a iných národov.

Pokročilá úroveň

Diskutuje o zložitých témach z jazyka, literatúry a kultúry, ktoré sú určené učivom; má vyvinuté hovorové schopnosti; píše odborný text na témy z jazyka a literatúry; kriticky sa hlbšie zamýšľa nad zložitejším literárnym a neumeleckým textom, zapája aj autorove stylistické postupy; buduje vedomie o sebe ako čitateľovi.

Má podrobnejšie vedomosti o jazyku vôbec, ako i o gramatike slovenského jazyka. Má základné vedomosti o slovníkoch a vie používať rôzne druhy slovníkov.

Kriticky číta, analyzuje a hodnotí zložitejšie literárne diela z povinného a voliteľného školského programu. Používa viacero metód, aspektov a komparatívnych prístupov v analýze literárneho textu. Svoj posudok o literárnom diele odôvodňuje argumentmi, pričom má stále na zreteli primárny text, ako i iné texty, analyzuje a porovnáva ich poetické, estetické, štruktúrne a lingvistické vlastnosti, vrátane i zložitejšie stylistické postupy. Rozširuje si čitateľské vedomosti a uplatňuje stratégie čítania, ktoré sú v súlade s typom literárneho diela a s čitateľskými cieľmi (zážitok, výskum, tvorba).

Má pozitívny vzťah ku podujatiam, ktoré prezentujú jazykové a kultúrne hodnoty svojho národa a iných národov a aktívne berie účasť v nich.

Špecifická predmetová kompetencia: JAZYK

Základná úroveň

Má základné vedomosti o tom, čo je jazyk všeobecne a ktoré má funkcie; uctieva si svoj jazyk a uctieva si aj jazyky iných národov. Pozná základné charakteristiky nárečí slovenského jazyka a má vedomosti o nárečovom podklade spisovného jazyka; má základné vedomosti o rozvoji spisovného jazyka, písma a pravopisu Slovákov. Má základné vedomosti o hláskach slovenského jazyka; pozná slovné druhy, uplatňuje normu spisovného jazyka pri jednotlivých tvaroch slov a pri tvorení slov; správne tvorí vetu a vie analyzovať vety utvorené podľa základných typov. Má základné vedomosti o význame slov; pozná najdôležitejšie slovníky slovenského jazyka a vie ich

používať. Vie prezentovať vlastné názory, vyjadruje sa jasne a plynule, uplatňuje pravidlá spisovného jazyka a pravidlá zdvorilosti; má vypestovanú kultúru pozorne počúvať cudzí výklad. Ovláda písanie jednoduchých foriem a základných žánrov (list, biografia, prosba, sťažnosť, žiadosť, prezentácia a pod.), uplatňuje základné pravidlá spisovného jazyka. Na konci stredoškolského vzdelávania vie napísať maturitnú prácu a uplatniť pravidlá pri písaní odbornej práce. Vie preložiť kratší odborný text zo slovenčiny do srbčiny alebo opačne a pritom uplatňuje normu slovenského spisovného jazyka.

Stredná úroveň

Má široké spektrum vedomostí o jazyku vôbec a základné vedomosti o jazykoch sveta, ich vzájomnom vzťahu a typoch. Pozná základné charakteristiky nárečí slovenského jazyka a základné pravidlá výslovnosti. Má široké spektrum vedomostí o hláskach slovenského jazyka; pozná pravidlá spisovnej výslovnosti, pravidlo o rytmickom krátení; má široké spektrum vedomostí o slovných druhoch, ich tvaroch a spôsoboch tvorenia; pozná typy viet a analyzuje vety utvorené podľa rozličných typov. Má bohatú slovnú zásobu a vie používať zodpovedajúce vhodné slová v súlade s príležitosťou; je zameraný na obohacovanie vlastnej slovnej zásoby. Zreteľne číta a stará sa o svoj vlastný prejav. Zostavuje zložitejšie písané texty na rôzne témy a uplatňuje normu spisovného jazyka. Používa odbornú literatúru a vie napísať správu a referát. Vie preložiť odborný text zo slovenčiny do srbčiny alebo opačne a pritom uplatňuje normu slovenského spisovného jazyka.

Pokročilá úroveň

Má rozsiahlejšie vedomosti o jazyku všeobecne a rozsiahlejšie vedomosti z gramatiky slovenského jazyka (zložení slov, význame pádov a slovesných tvarov, štruktúry vety); vie používať rôzne druhy slovníkov. Hovorí na zvolené témy ako skúsený rečník; pozorne počúva a hodnotí verbálne a neverbálne reakcie svojho spolubesedníka a jemu prispôsobuje svoj prejav. Vie napísať esej, odborný text a novinový článok a dôsledne uplatňuje normu spisovného jazyka. Vie preložiť jednoduchý literárny a neumelecký text zo slovenčiny do srbčiny alebo opačne a pritom uplatňuje normu slovenského spisovného jazyka.

Špecifická predmetová kompetencia: LITERATÚRA

Základná úroveň

Pravidelne číta literárne diela z povinného školského programu, pozná významných predstaviteľov a diela svetovej a slovenskej literatúry. Stručne podáva vlastnú mienku a hovorí o svojich pocitoch z prečítaného literárneho diela alebo z iného umeleckého diela. Všíma si a uvádza základné poetické, estetické a štrukturálne vlastnosti literárneho a neumeleckého textu vhodného na preberanie učiva z jazyka a literatúry; dokáže ich vymenovať a ilustrovať. Porozumie umeleckému a neumeleckému textu: pozná ich ciele, vyčleňuje hlavné idey v texte; sleduje rozvoj určitej idey v texte; uvádza príklady z textu a cituje časť/časti, aby rozanalyzoval text, alebo podporil vlastnú argumentáciu; rezimuje a parafrázuje časti textu a text vcelku. Vyčlenené problémy analyzuje v základných významových konotáciách. Základné literárne termíny funkčne

spája s príkladmi z literárneho textu. Rozumie, prečo je čítanie dôležité pre formovanie a zveľaďovanie vlastnej osobnosti, obohacovanie slovnej zásoby. Rozvíja vlastné čitateľské kompetencie. Chápe význam literatúry pre formovanie jazykovej, literárnej, kultúrnej a národnej identity. Chápe význam zachovávanía svojho literárneho dedičstva a literárnej kultúry.

Stredná úroveň

Analyzuje literárne diela z povinného školského programu a má základné poznatky o literárnohistorickom a poetickom kontexte, ktorý dané diela určuje. Samostatne si všíma a analyzuje významové a štýlové aspekty literárneho diela a vie argumentovať vlastné stanoviská na základe primárneho textu. Chápe a opisuje funkciu jazyka v procese tvorby. Pri analýze literárneho diela používa adekvátne metódy a stanoviská zosúladené s metodológiou literárnej vedy. Pozná literárnovedné, estetické a jazykovedné skutočnosti a prihliada na ne pri spracovaní jednotlivých diel, literárnych období a smerov v rozvoji slovenskej a svetovej literatúry. Bádateľským a kreatívnym spôsobom nadobúda vedomosti a čitateľské zručnosti, ktoré sú vo funkcii výskumu rozličných literárnych diel a žánrov a rozvoja literárnej, jazykovej, kultúrnej a národnej identity. Má vybudované čitateľské návyky a čitateľský vkus primeraný kultúrnemu a vzdelanému človekovi. Uplatňuje zložité čitateľské stratégie. Mení tie analytické prístupy, ktoré hodnotí ako neúčelové. Skúma, akým spôsobom určité štrukturálne, jazykové, štýlové a významové vlastnosti textu vplývajú na jeho porozumenie.

Pokročilá úroveň

Analyzuje poetické, estetické a štrukturálne charakteristiky literárneho textu. Spôľahlivo zaraďuje literárny text do literárnoteoretického a literárnohistorického kontextu. Uplatňuje zodpovedajúce postupy a terminológiu pri analýze, ktoré prináležia literárnemu dielu. Používa viacero metód a hľadísk a komparatívny prístup s cieľom prehĺbiť vlastné porozumenie a kritický názor o literárnom diele. Samostatne si všíma a analyzuje problémy v literárnom diele a svoje stanoviská vie argumentovať na základe primárneho textu a literárno-filologického kontextu. Kriticky spája primárny text so samostatne zvolenou sekundárnou literatúrou. Samostatne si volí diela na čítanie na základe určeného kritéria, dáva návrhy na čítanie a vysvetľuje ich. Pozná a uplatňuje spôsoby/stratégie čítania, ktoré prináležia typom textu (umeleckým a neumeleckým) a žánrom. Porozumie významu čítania vo vlastnom rozvoji, ako i v rozvoji spoločnosti. Má vyvinuté kritické povedomie o vlastných čitateľských schopnostiach.

POKYNY NA DIDAKTICKO-METODICKÚ REALIZÁCIU PROGRAMU

PLÁNOVANIE A VYUČOVANIE UČENIA

Vyučovanie a učenie *slovenského jazyka s prvkami národnej kultúry* má rozvíjať bádateľský a tvorivý duch, ktorým sa umožňuje žiakom rozvoj vedomostí, hodnôt a funkčných zručností, ktoré potom budú môcť využiť v ďalšom vzdelávacom procese, v profesijnom pôsobení a v každodennom živote; formovať hodnoty, ktorými sa chráni národné a svetové kultúrne

dedičstvo; uschopnenie žiakov pre život v multikulturálnej spoločnosti; ovládať všeobecnými a medzipredmetovými kompetenciami, relevantnými pre aktívnu účasť v spoločnosti a celoživotné vzdelávanie.

Riadne vyučovanie a učenie slovenského jazyka s prvkami národnej kultúry sa koná v špecializovaných učebniach a kabinetoch, čiastočne aj v iných školských miestnostiach (knižnica a pod.).

Vo vyučovaní slovenského jazyka s prvkami národnej kultúry sa používajú učebnice a príručky a knižné, informatívne zdroje a zdroje informačných komunikácií, významných pre systematické uschopnenie žiakov používať rôzne pramene poznatkov vo vyučovaní a mimo neho.

SLEDOVANIE A HODNOTENIE VYUČOVANIA A UČENIA

Práca každého učiteľa obsahuje plánovanie, realizáciu a hodnotenie. Dôležité je, aby učiteľ kontinuovane sledoval a hodnotil, okrem pokroku žiakov, aj proces vyučovania a učenia, seba a svoju prácu.

ИСХОДИ	ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>Да ученик протумачи развој људске цивилизације са достигнућима науке. Да препозна злоупотребу науке.</p>	<p>Научна истраживања кроз време.</p>	<p>Научне теорије, научни закони од Старог века до данас. Фактор среће/случаја у научном раду. Методолошке/психолошке припреме.</p>
<p>Да разликује сврху, циљеве и врсту научнох истраживања. Наведе и опише фазе научног поступка. Наведе одлике научног и ненаучно утемељеног сазнања.</p>	<p>Научно истраживање – долазак до поузданог знања</p>	<p>КАКО се истражује(методолошка/логичка/садржинска упутсва и оквири). Сврха и циљеви на конкретном примеру.</p>
<p>Да ученици у сарадњи са другим ученицима учествује у дизајнирању и реализовању истраживачког пројекта. Да ученик представи резултате истраживачког/пројектног рада. Да процени свој допринос и допринос осталих чланова тима</p>	<p>Пројекат</p>	<p>Конкретни пројекат. Смернице за истраживање сходно актуелној ситуацији, интересовањима и склоностима ученика. Кућна хемија у борби против КОВИД-а 19. Историја мога места. Како учимо на даљину. Шта нам говоре бројеви у време пандемије -2020.г. Избор ученика</p>